

Štev. 2

V Ljubljani, 15. februarja 1940

Leto 57

VSEBINA: Opozorilo naročnikom. — Plugi. — Vpliv toplote na kromp. gomolje. — Setev strnišnega korenja v vrste. — 100 nasvetov in pobud. — Bakterije. — Lanski pridelek žitaric. — Lanski pridelek poznih sadežev. — Zimska salata. — Rapavost in gobavost trte. — O trošarini na vino. — Kako bo letos z modro galico? — Lanski pridelek vina. — Vinski sejem v Ljutomeru. — Griža in gnojno vnetje. — Blíža se čas valjenja. — Nekaj o pomladanskem razvoju čebel. — Naš gozd. — Kako ustvarimo iz čistih borovih gozdov mešane, bukove in gabrove gozdove. — Naš izvoz lesa. — Zavarujmo se pred draginjo. — Redne skupščine gospodarskih zadrug. — Ne čakajmo na tujo pomoč. — Občni zbori podružnic. — Tržno poročilo. — Cene umetnim gnojilom. — Nabiranje zdravih zelišč. — Dvodnevni tečaji.

Opozorilo naročnikom

Drugo številko »Kmetovalec« smo še poslali vsem lanskim naročnikom, smatrajoč, da zamudniki, ki še naročnine niso obnovili, tega niso storili, ker ne žele več lista prejemanj, temveč ker so spregledali, da je naročnina potekla. Prosim jih, da naročnino čim prej obnove, da ne bo zastoja v dostavi lista. Naročnikom, ki so naročnino že plačali, smo poslali tudi

obljubljeni brezplačni koledar. Upamo, da bodo naročniki znali ceniti vrednost koledarja, ki je po svoji strokovni vsebini in obliki novost med Slovenci. Če bodo oni, ki naročnine še niso obnovili, pri sosedih videli ta koledar, bodo gotovo želeli ga tudi imeti, katera želja se jim bo takoj spolnila, čim naročnino obnove.

Poljedelstvo.

Plugi

V septembru lanskega leta je bila povečana uvozna carina za plugje in sicer od 20 na 40 zlatih dinarjev na 100 kg, ali od 260 na 520 papirnatih dinarjev. S tem se je izpolnila davna želja naše domače industrije kmetijskih strojev, ki je vedno trdila, da domači izdelki kakovostno dosegajo inozemske, da pa njihova proizvodnja več stane kot v inozemstvu ter je treba to mlado industrijo pri nas zaščititi z visoko carino. Mnenje Kmetijske družbe je bilo vsa povojna leta nasprotno trditvam domače industrije in zato je s številnimi predstavkami in resolucijami opozarjala pristojne na veliko materijalno in gospodarsko škodo, ako se uvoz plugov onemogoča z visokimi carinami. Zgleda, da je sedaj ta dolgoletna borba stopila v zaključni štadij in zato ne bo odveč, če seznanim očitatelje z raznimi trditvami obeh si nasprotujočih taborov.

Predvsem treba omeniti temeljito študijo priobčeno v »Agronom-

skem Glasniku«, ki jo je spisal g. dr. ing. Karlo Šoštarič-Pisačič in iz katere posnamemo sledeče:

»V Savski banovini je leta 1931 razpolagalo 423.849 gospodarskih edinic z 165.922 železnimi in 80.044 lesenimi plugi, iz česar izhaja, da je 7 gospodarstev imelo le 4 plugje. Razmerje železnih in lesenih plugov je bilo 100:48! V Primorski banovini je uporabljalo 70.000 posestnikov 9117 železnih (na 8 gospodarstev 1 plug!) in 27.339 lesenih plugov. Torej sta 1 plug uporabljala 2 kmeta. Najbolj žalostno stanje je bilo v Mostarskem okolišu, kjer je bilo razmerje železnih plugov proti lesenim kot 100:5273!

Dr. Bičanič je ugotovil, da letno izda kmetovalec za nabavo vseh vrst kmetijskih strojev:

v Jugoslaviji	leta 1937 din 23.—
	leta 1928 din 28.—
v Belgiji	leta 1928 din 336.—
v Danski	leta 1928 din 235.—
v Madžarski	leta 1928 din 121.—

Naša država je na predzadnjem mestu (zadnja je Rumunija) od

vseh evropskih držav, če se napravi pregled uporabe strojev v kmetijstvu, preračunano na število prebivalstva.

Vzrok tem nevšečnim pojavom je po mnenju pisca iskati:

1. radi maloposestniške strukture našega kmetijstva;

2. ker je proizvodnja za trg mala, ter se večina pridelkov porabi v lastnem gospodarstvu;

3. ker je $\frac{2}{3}$ površine v državi hribovite. Pa tudi na preostali površini v ravninah se stroji ne uporabljajo v večjem razmerju, saj je polovica od tega travnikov in pašnikov;

4. radi prenaseljenosti po vaseh je delovna sila tako poceni, da se nabava orodja ne izplača, niti za ona dela, ki bi se sicer z orodjem hitreje in boljše izvršila.

5. radi neznanja kmetovalcev in pomanjkanja rezervnih delov. Ponekod, kakor v zapadni Hrvatski in Sloveniji so zemlje tako težke, da se stroji iz nekih pokrajin, kjer se izdelujejo za tamkajšnje prilike, pri nas ne morejo s pridom uporabljati.

6. Glavna prepreka pa je cena strojev. Upoštevati namreč moramo, da se investicije v kmetijstvu ne smejo oceniti po denarni vrednosti izdatkov, temveč po količini pridelkov, ki jih mora kmet vnovčiti, da dobi to denarno vrednost. To nerazmerje vrednosti znaša v drugih državah 10—20%, pri nas pa neprimerno več, tako da se more mirno trditi, da naš kmet plačuje po svetovni vojni takšen davek, kot ga še ni plačal nikoli kateri drugi stalež. On je tudi edina

žrtev autarkije (samozadovoljenja) in drugih nacionalno-ekonomskih eksperimentov, ki jih delajo razne evropske države. Namesto, da se pri nas pospešuje industrija, ki bi predelavala kmetove pridelke, pa se štiti industrija, ki kmeta obre-

menjuje, namesto da ga razbremeni.

To dokazuje očigledno sledeči pregled cen strojev pri nas in v Nemčiji, od katerega priobčimo le nekatere podatke:

Stroj	Cena Din	Rh.	V vrednosti Jugoslavija	pšenice Nemčija	Dražje v naši državi za
Univerzalni plug	1300.—	74.—	8.1 mtc	3.4 mtc	1380%
kultivator	2000.—	103.—	12.5 mtc	4.7 mtc	1660%
sejalica 14 redna	6200.—	327.—	38.8 mtc	14.9 mtc	1600%
travniška brana	850.—	40.—	5.3 mtc	1.8 mtc	1940%
slamoreznica ročna	1250.—	75.—	7.8 mtc	3.4 mtc	1290%
kosilni stroj	4700.—	292.—	29.4 mtc	12.3 mtc	1210%

Povprečno plača naš kmet potrebne mu stroje $2\frac{3}{4}$ krat dražje (170%) kot nemški tovariš. Pri tem pa treba še vpoštevati, da je nemški kmet v razmerju proti našemu pravi veleposestnik, ker so v Nemčiji srednje velika kmečka posestva večja (7—125!), kar seveda neprimerno mnogo olajša nabavo strojev.

V državi imamo nekaj domače industrije kmetijskih strojev (Osijek, Leskovac, Kula, Smederevo in Lesce), ki prav za prav ni prava industrija, ki pa se je znala zaščititi z visoko carino. V Zagreb je pred kratkim prispel vagon plugov od nemške tovarne Eberhardt. Stroški so bili sledeči:

Vrsta pluga	Stroški do meje	Prevoz od meje, carina in davek	Skupno
»Jota S«, 69.2 kg	446.50 din	429.—	875.50
Servus 76 kg	460.— din	524.—	984.—
Obračalni plug 93.2 kg	695.50 din	644.—	1339.50

K temu treba še prišteti 150—200 din kot stroške režije in zaslužka firme.

Domača industrija trdi, da je potreba države v plugih letno 50.000., kom., a proda se samo 10 do 13.000 (1937) komadov, a od tega le 2000 kom domače proizvodnje. Pisec trdi, da je potreba države večja in sicer 100.000 kom. letno, od katere količine lahko izdela domača industrija 2 do 5000 kom., vaški kovači 25.000 kom., tako da bi se letno moralo uvoziti še 70.000 kom., če bi bil seveda kmet v stanju, da plača tako visoke cene.

leta 1931 smo uvozili 972.000 kg plugov za din 7.397.000.—

leta 1933 smo uvozili 3.000 kg plugov za din 6.000.—

leta 1938 smo uvozili 622.000 kg plugov za din 4.339.000.—

Vrednost vseh uvoženih kmetijskih strojev pa je znašala:

Leta	Din
1931	41.229.715
1932	9.198.419
1933	4.392.983
1934	7.687.050
1935	9.927.359
1936	14.969.326
1937	33.801.135
1938	70.105.974

Pisec zaključi svojo razpravo z ugotovitvijo, da domača industrija

v 20 letih ni izpolnila svojih obljub, to je da bo mogla preskrbeti državo količinsko in kakovostno z cenanimi plugi. Kmetijska proizvodnja pa radi tega ne sme trpeti, ker pa je treba tudi domačo delavnost podpirati, predlaga pisec, da se v bodoče pri uvozu pobira taksa v znesku ene desetine sedanjih carine. Tako bi se letno zbralo do 6 milijonov dinarjev, katere naj bi se uporabilo za podpiranje domače proizvodnje. Obenem je potrebno tudi revidirati ceno je-

klu, ker domača industrija trdi, da je uvoženo jeklo za 50% dražje kot v inozemstvu in sicer v glavnem vsled carine. Potrebno bi bilo, da državna tovarna v Zenici izdeluje potrebno jeklo in da se mu določi taka cena, da bo domača industrija lahko ceneje proizvajala. Kako važna je uporaba strojev v kmetijstvu pa izhaja iz podatkov za Severno Ameriko o potrebi delovne sile za setev in žetev 1 ha pšenice:

leta 1930 se je porabilo 142.6 delovnih ur

leta 1896 se je porabilo 21.8 delovnih ur

leta 1930 se je porabilo 8.2 delovnih ur

Čeprav se navedeni prihranek pri nas zaradi maloposestniških in drugih prilik nikoli ne bo mogel doseči, vendar kaže samo dejstvo, da shajajo danes za ista dela v plodnih ravninah Vojvodine z eno tretjino delovnih sil napram uporabi kakor je bila pred 100 leti, da bi se tudi pri nas moglo mnogo prihraniti, če bi se v uporabi strojev posplošila. Nobena bitka se danes ne vojuje z lokom in streljico, pa ravno tako se ne moremo gospodarsko boriti s predpotopnim kmetijskim orodjem.

Domača industrija je seveda začela veliko časopisno borbo proti ukinjenju carine in pritiska na merodajne v Beogradu. Razen izgovorov, ki jih je že pisec gornjega članka ovrgl, begajo svet s tem, češ da so inozemske tovarne takoj povečale cene svojim izdelkom za 25%, čim so čule za namero, da se carina ukine. Tako se z ukinitvijo ne bo doseglo nobene koristi za kmeta. Če bi bilo to res, kar po naših informacijah povsem ne drži, potem se domači proizvodnji ni bati konkurence kar se cene tiče. Ostala pa bo vedno konkurenca v kakovosti in tu tiči nevarnost, ki preti naši industriji. Mislimo, da ne grešimo, če trdimo, da je bilo 20 let dosti časa, da je domača industrija mogla tudi v tem pogledu svoje proizvode spopolniti. Če to ni storila, pač nima pravice, da zahteva neke obzire, oziroma, da naj še nadalje naše kmetijstvo živi zaradi vsled njihove nesposobnosti. Kdo pa kmetu nadoknadi škodo, če je radi lastne krivde proizvel kakovostno slabe pridelke in jih ne more rentabilno vnovčiti? Industrija naj torej izpopolni kakovost in šele takrat se bo lahko govorilo, ali je zaščita potrebna in ali je gospodarsko upravičena.

Vpliv toplote na krompirjeve gomolje.

Ing. Sorec Egon

Precejšen vpliv na množino in kakovost krompirjevega pridelka ima brezdvomno tudi shranjevanje krompirja čez zimo. Zato je s krompirjem t. j. z njegovim prezimovanjem ravnati smotrno. Krompir mora biti tako ozimljen, da ne gnije, ne zmrzne in da pomladi ne odganja. V pretoplih prostorih se predčasno zbudi k življenju ter začne kaliti. Te kali so iz najbolj razvitih oces, iz katerih bi se po saditvi razvili najkrepkejši poganjki. Znano je, da čim močnejša je rastlina, tem rodovitnejša je in lažje kljubuje raznim škodljivcem in boleznim. Treba je torej paziti, da se v shrambi ne razvije previsoka toplina. Neprimerna toplina povzroča namreč razen kalenja tudi izsušenje ter izgubo redilnih snovi. Z zvišano toplino dobe boljše življenjske pogoje tudi bakterije raznih bolezni, ki se bohotno razvijajo in povzročajo gnitje gomoljev.

Toplina ali temperatura ima kakor vidimo značilen vpliv na izpremembo gomoljeve tvarine v času hranitve v kletih in drugih podobnih shrambah. Zima in mraz sta tu! Vsakemu kmetovalcu je dobro znano dejstvo, da dobi krompir, ki se nahaja v mrzlih kletih, kjer je toplina nižja od 6°C, sladek okus in je kot tak za ljudsko hrano skoro neužit. Zanimalo bo gotovo vsakogar, kaj je vzrok tej izpremembi in kako je izboljšati svojstva tega gomolja. Krompirjev gomolj je živo telo, ki diha in s tem omogočuje svoje življenje in pozneje v zemlji razvoj v mogočno rastlino. Pri dihanju izločuje plin — ogljikov dvokis in vodno paro — torej iste tvarine, iz katerih se je v rastni dobi zgradil škrob, katerega vsebuje gomolj okrog 18%. Ker škrob kot tak ne more služiti za snov, ki bi ga gomolje lahko takoj uporabilo za dihanje, zato se mora najprej spremeniti s pomočjo v njem se nahajajočih kemičnih snovi, tako imenovanih encimov, v sladkor. Slednji se šele pri dihanju izpremeni v navedene spojine. Pri nižji toplini, to je pod 6°C, ni tvorba sladkorja v gomolju sorazmerna z dihanjem in s tem z izpremembo sladkorja v ogljikov dvokis in vodo. Pri nizki toplini je namreč dihanje gomolja zelo omejeno, učinek encimov, ki izpremenijo škrob v sladkor, pa še vedno

isti. Ker se v tem slučaju pri dihanju uporabi manj sladkorja, se ta v gomolju sčasoma nakopiči in povzroča sladek okus. Tako gomolje je še vedno porabno in dobi, če ga prenesemo v shrambo s toplino okrog 20°C, čez 14 dni zopet svoja dobra svojstva. Višja toplina namreč pospešuje dihanje in s tem porabo sladkorja.

Drugo izpremembo pa opazimo na gomolju, ki je v kleti, kjer je toplina pod ničlo, t. j., kjer se voda izpremeni v led ali zmrzne. Pri tej toplini začenja gomolje zmrzovati in zmrzne popolnoma pri malo nižji toplini kot voda. Tako gomolje začne, kakor vsako mrtvo telo, pri odtajanju gniti ter postane nesposobno za hrano kakor tudi za saditev. Kakor škoduje nizka toplina gomolju, da zgine, tako povzroča višja toplina na semenskem krompirju škodo, ker se isti posebno pomladi že pri toplini 10°C prebudi iz zimskega spanja in začne že v kleti kaliti. S tem izgubi gomolje veliko hranilnih snovi ter postane za saditev manj vredno. Da se prepreči zmrznjenost, kakor tudi vse višje naznačene izpremembe krompirjevega gomolja, je treba krompir shraniti v primerno topli kleti, kjer je vsaj 6–8°C toplote. V mrzli kleti pa ga je treba pokriti z vrečami, da se s tem omeji vpliv škodljivega mraza.

Kako se torej krompir preko zime hrani, je zelo važna stvar. Omejit sem že, da krompirju največ škoduje mraz, a tudi prevelika toplota in vlaga. Kleti, v katere se največ shranjuje krompir, naj bodo temu primerne. Napaka leži baš tu, kajti kleti mnogih naših kmečkih gospodarjev so ali premrzle, ali pa pretople in precej vlažne. Klet mora biti dovolj zračna in suha, zrak v njej naj bo čist, temperatura pa v kleti naj nikoli ne pade pod ničlo, a niti se naj ne dvigne previsoko. Kletna okna naj bodo v suhem vremenu odprta, da more priti dovolj svežega zraka v prostor in da se stene osuše. Okno zapremo le, kadar nastopi megla in mraz ter se ohladi zrak za več stopinj pod ničlo. Kakor hitro nastopi zopet toplejše vreme, odpremo podnevi okno ter ga le ponoči zapremo. Ventilacija shrambe je torej poglavitna stvar. Razumljivo bo, da se mora krompir večkrat pregledati in prebrati. Vsak malo nagniti krompir je treba takoj odstraniti.

Priporočljivo je, da se v gospodarstvih, kjer ni dobrih klet, hrani krompir — zlasti semenski — v tako zvanih zasipnicah. To so kupi krompirja, ki se zasujejo z zemljo. V zasipnicah ostane krompir bolje shranjen in bolj zdrav kakor v vlažnih in zatohlih kletih. Spravljanje krompirja v globoke jame ni priporočljivo, ker so le-te pretople.

Setev strniščnega korenja v vrste.

Ivan Ocepek

V teku zadnjih let vsi tuk. kmetje sejejo in sadijo v glavnem vse okopavine v vrste. Tako se vse okopavanje in osipavanje med vrstami izvrši z okopalniki.

Le strniščno korenje ni nikomur prišlo na um sejati v vrste. V letu 1937 in 1938 je mnogim v tuk. kraju uničila takozvana rja skoro vse strniščno korenje ter sem bil med temi tudi jaz. Samo pravi kmet ve, koliko dela je s strniščnim korenjem, ako se ga seje po navadnem načinu. Ko sem preteklo zimo razmišljal o tem, sem prišel do zaključka, ali opustiti to kulturo, ali pa delo poenostaviti in poceniti. Zaključil sem premišljevanje z ugotovitvijo, da je edina možnost to doseči s setvijo v vrste. Začet-

kom marca sem posejal korenje na vsako peto vrstico ječmena, tako, da so bile vrste korenja po 55 cm narazen. Ker je bil ječmen precej razraščan, sem napravil nekaj krivulj. Ko sem čez štirinajst dni čital v lanski 4. številki članek g. Magajne, sem bil uspeha še bolj gotov, četudi nisem delal jarkov in sem samo bral na setvijo.

Po žetvi ječmena (zelo nizko) sem s Sackovo brano rahlo pobral. Tekom 10 dni so se vrste korenja že lepo videle in je bilo mogoče z okopalnikom okopavati. Pri okopalniku sem pustil samo tri lemežke in jih oddaljil kar le možno enega od drugega, da se je čim manj zrivalo strnišča in plevla na kupe. Tu in tam je seveda treba

okopalnik tudi sredi njive očistiti. Dva dni nato, ko se je plevel osušil, so ženske s takozvanimi pralnicami za pletje neverjetno hitro oplele še po vrsticah in skupile strnišče in plevel med vrstami.

Strnišče in plevel se uporabita za steljo ali kompost. Med vrstami sem še dvakrat z okopalnikom okopal, po vrstah pa enkrat z motikami.

Najbrže bode kateri nevrnik pri-govarjal, da se na ta način pridela malo korenja. Vendar je temu ravno nasprotno. V prejšnjih treh letih sem imel vsako leto večjo njivo posejano s korenjem ko zadnje, vendar v vseh treh skupaj ni bilo toliko pridelka kot v lanskem. Pripominjam, da je bila ob eni strani posejana rž, katera je nekoliko visela na ječmen. Tako sta dve vrsti pri prvem okopavanju izostali in sta bili samo opléti. Na teh dveh vrstah je bilo polovico manj korenja. Trdim, da se na ta način

obdelovalni stroški za 50 odstotkov znižajo ter dosežejo večji pridelki.

V tem letu spremenim samo tole: V jutranji rosi bodem z ročnim lesenim črtalnikom, 2 m širokim, s petimi črtali vidno začrtal vrstice po pol metra narazen in enostavno posejal korenje z roko. Seveda je treba sejati ob mirnem vremenu.

Preteklo leto sem tudi preizkušal način izmenične saditve krompirja in koruze, kot je priporočal g. Magajna. Nisem se sicer držal točno tega, ker sem delal vrste po 60 cm drugo od druge in nisem puščal praznih prostorov med koruzo in krompirjem. Vseeno sem z uspehom povsem zadovoljen. V tem letu začnem v večjem obsegu, akoravno doslej nisem mnogo koruze sadil. Po lanski izkušnji upam, da bomo koruzo tudi slovenski kmetje cenejše pridelali in obratno istotako krompir.

100 nasvetov in pobud.

Goričan

86. **Slamorenica.** Pred leti je bil slučajno pri meni kmet iz Dolenjske. Med drugim pogleda v slamorenico na električni pogon. Glej, glej, pravi, to mi pa ni padlo v glavo. K velikemu vlitemu kolesu, na katerem so pritrjene kose, sem pritrdil z žico okoli in okoli leseno oblogo (platišča), po kateri teče jermen. To pomeni, da gre slamorenica tako počasi, kakor bi jo gonil z roko. Kakor hitro pridem domov, bom takoj na ta način napravil. Imam na osi malo kolo in se vrti veliko prehitro. Večkrat čitamo o nesrečah pri slamoreznicah. Najhitreje je temu kriv prehitri obrat, ker je pogonsko kolo na slamoreznici premajhno. S tem se stroj kaj hitro pokvari in kmalu obrabi.

Slamorenico imamo pred vsem za to, da zrežemo steljo: slamo, fižolovko, koruznico, sirk, smrečje, borovino in poleti če je kaj zelene-ga vejevja. Nekdaj sem vzel eno koso proč, kolo odmaknil in ostalo koso podložil, da smo rezali samo na eno koso. Danes ne delam tega več, režemo na obe kosi. Stelja je zato bolj kratka. Marsikomu se bo zdelo škoda stroja. Stelja mora biti na drobno skleščena, podajati se ne sme preveč na debelo. Režemo že desetletja tako, pa se še ni nič pokvarilo pri stroju.

87. **Sadni mlin.** Kameniti valjarji

so se obrabili. Treba je bilo eno manjše zobčasto kolo. V trgovini z železnino nisem našel potrebne velikosti. Dal sem napraviti v tovarni novo kolo. Kmalu po vojni. Samo za leseni model sem plačal 280 kron, za kolo malenkost, vse skupaj nekaj čez 300 kron. Za ves težki sadni mlin od Dangl Gleisdorf sem dal pred vojno 160 kron.

Pri drugem enakem sadnem mlinu (imam dva zaradi boljše razdelitve dela v slučaju dobre sadne letine) v istem slučaju, ko se valjarji niso dali več dovolj stisniti, sva s pomočnikom premišljevala in pregledavala, kako bi se dalo napraviti brez novega kolesa. Posrečilo se nama je. Zamenjala sva kolesi, zvrstala nove luknje in za nekaj let bo držalo.

Izdelovalcelji sadnih mlinov naj bi pri sestavi to upoštevali in namestili takšno kolesje, da bi se dalo po obrabi valjarjev zamenjati, ali bi naj kar eno manjše dodali. S tem bi taki mlini pridobili mnogo na vrednosti.

Sadni mlin imamo na električni pogon. Gonilno kolo na mlinu smo napravili kar doma. Ima 1.4 m zunanjega premera. Obrat ima približno isto hitrost kakor na ročni pogon. Sedaj opravlja lahko vse delo en sam delavec. Za pod mlin sem dal napraviti nalašč tako posodo,

da se zmleto sadje lahko kar sproti med obratom odjema in vsiplje v koš stiskalnice.

88. **Gnojišče.** Večkrat sem kje videl moderno gnojišče obdano z meter visokim zidom. Samo na eni strani ozek predor, da se lahko voz ritenski porine na gnojišče. Tisti, ki je napravil načrt in gospodar, ki je tak načrt odobril, gotovo še nista nikdar sama nakladala gnojja.

Kjer je le mogoče, mora biti gnojišče urejeno tako, da se postavi voz z vprežno živino na gnojišče, kamor je potrebno. Pa tudi drugače se vozi kaj lahkega ali s praznimi vozovi čez gnoj, da se s tem stepta in potlači, seveda tako dolgo, dokler ni kup previsok. Gnojišče se obda na dveh odprtih straneh s kakšnimi rantami, da se lahko od časa do časa spusti živino ali vsaj teleta, predvsem v času, ko ni paše; živina se malo sprehodi in obenem stlači gnoj.

89. Še danes čitamo večkrat v kakšnem strokovnem članku nasvet: **gnoj se naj na gnojišču večkrat poškopri z gnojnico.** Bo že nekaj 10 let, ko sem čital od priznanega učenjaka (mislim, da je bil Sox-leth) obširno in prepričevalno razpravo, da se gnoj ne sme škropiti z gnojnico, da je to silna potrata. Izgubi se pri tem najdražja redilna snov, ves dušik. To je zelo mučno in kvarno. Ali nimamo v vsej državi merodajnega mesta ali strokovnjaka, ki bi določil in rekel: **takole je in nič drugače?**

90. **Tla v hlevih** za govedo, konje in svinje so betonirana. Na betonu je položen lesen pod. V svinjskem hlevu je med betonom in lesenim podom prazen prostor, da se lahko odteka gnojnica. Poprej sem rabil za pod na žagi precepane borove vrhe. Sedaj dam te borove vrhe obžagati na dveh straneh na 8 cm debeline. Pod je lepši, bolj enakomeren in se pod njim nabere manj nesnage. Porabil sem za to najslabši borov les, takšen po 600 din m³ je potrata. Grčavi vrhi pozimi sekanega bora služijo enako dobro, so še veliko bolj trpežni in so samo po 100 din kub. meter.

91. **Napušč** je tisti del strehe, ki sega čez zid. Kadar kaj gradite, napravite povsod kolikor mogoče širok napušč, posebno pri hlevih, gospodarskih poslopijih in kozolcih, kjer ni nikdar preširok. Na petih stavbah sem ga naknadno napravil, kar je zelo mudno, sitno delo in stane neprimerno več, kakor če se napravi že pri novi stavbi.

92. **Gnojnične sesalke** moramo

čez zimo vzeti iz jame. Pušchal sem jo več let v jami, pa se je preluknjala, tako da sem jo moral dati zakrpati. Čez zimo bomo tisti del cevi, ki pride v gnojnico, dobro osnažili in namazali z rdečo barvo (minium). Kakor hitro nastopi mraz se mora sesalka sprazniti. To sicer vsak dobro ve, ampak marsikdo pozabi in mu led cev razžene.

93. **Živino krmimo od decembra do aprila**, ko paša in zelena krma preneha, do časa, da se oboje zopet začne, samo dvakrat na dan. Tako dela že mnogo gospodarjev. Še vedno jih je pa precej, ki krmijo trikrat na dan. To ni ne praktično ne koristno. S tem povzročajo sebi odvišno in nepotrebno delo, živini pa vznemirjenje. Kdor trikrat krmí, gotovo v jutru že zgodaj in zvečer še pozno pri luči opravlja delo. Če opoldne opusti, pridobi toliko na času, da lahko zjutraj pozneje začne in zvečer prej konča.

94. **Kadar ima krava samo 8 litrov mleka dnevno**, opustimo opoldansko molžo. Ženske menijo, da tistega mleka, ki so ga prej opoldne namolžle, ni več nikjer. Temu pa ni tako! Krava ga ima, če že ne isti dan pa potem drugi večer toliko več, tako da ostane pri isti količini. Vsako nedeljo merimo natančno mleko od vseh krav. Na podlagi teh podatkov zračunamo za eno leto ali od telitve do telitve množino mleka od posamezne krave.

95. **Vodna sesalka »Korona« od tvrdke Garvem, Dunaj**. Pred vojno sem dal zanjo 80 kron in je služila kakih 20 let. Lani sem kupil novo za 650 din. Kdor nima vodnjaka predaleč od hiše in ne čez 7 m globokega, priporočam, da napelje vodo v kuhinjo in v hlev. Za globlje vodnjake se tudi dobijo sesalke, pa so druge vrste in dražje. Cevi smo položili tako globoko, da še letos pri tem hudem mrazu nimam nobene neprilike. Sesalko lahko sami vpostavite brez vsake tehnične pomoči, ker je vse zelo enostavno. Ta sesalka vodo sesa in jo tudi potiska na več sto metrov daljave. Najprej zboljšamo in uredimo tiste in takšne naprave, ki nam lajšajo dela in opravila, ki se ponavljajo neizogibno vsak dan. Marsikaj sem zboljšal pri hiši v teku desetletij. Največje in najtrajnejše zadoščenje mi je dala napeljava vode.

Pomislite, koliko trpijo ponekod ženske z donašanjem vode za kuhinjo, pranje, svinje in za napajanje živine v hlevu. Če hočemo, da nas bodo ženske res rade imele in

še spoštovale, se moramo potruditi in si prizadevati, da za nje tudi nekaj storimo. Vsaka oblast pokvari človeka več ali manj. Tudi moža, če hoče ženskam samo gospodariti

in zaukazovati, ne da bi imel razvit zato prepotrebni čut odgovornosti in dolžnosti do njih. Kmetijski gospodar, najprej in predvsem olajšaj delo ženi, potem šele misli nase.

Bakterije.

Ing. Mirko Šiško

Kadar se izreče ime bakterija, si skoro vsak predstavlja to bitie kot povzročitelja bolezni. Malokateri kmetovalec pa ve, da obstojajo za njega tudi koristne bakterije. Kvečjemu se kateri spomni na bakterije mlečno-kislega vrenja, katere mu s pridom služijo pri siliranju krme, kiseleniu zelja in repe ter pri pretvorbi sladkega mleka v kislo mleko ali pa na očetnokisle bakterije, s katerimi prideluje ocet. Malo jih pa je, kateri bi vedeli za dušične bakterije, katere zemljo brezplačno obogačujejo z dragim dušikom.

Vsak naprednejši gospodar zna za korist zelenega gnoja, ker stročnice gnojijo zemljo predvsem z dušikom. Nekateri si predstavljajo, da te rastline vsrkajo dušik iz zraka. Ne vedo pa, da če ne bi bilo v zemlji bakterij zvanih »bacillus radicicola«, te stročnice ne bi mogle pomnoževati dušik v zemlji. Te bakterije napadajo stročnicam korenine, v katere se zrinejo. Na teh mestih se začnejo tvoriti gomoljčiči polni teh bakterij in ravno te bakterije vsrkavajo dušik iz zraka in ga predajo v obliki dušične hrane rastlini, katera v zameno za to hrani bakterije s sladkorjem. Na ta način stročnice, okužene s temi bakterijami, ne črpajo dušika iz zemlje in če jih podorjemo, damo zemlji dušik iz zraka v takšni obliki, da ga druge rastline lahko uporabijo zase. Pa tudi, če stročnice ne podoravamo, ampak kosimo, ostanejo korenine polne gomoljčkov, kateri so bogati na dušičnih snoveh v zemlji, ter se zemlja na ta način

bogati z dušikom. Stročnice usvojijo letno iz zraka velike količine dušika: njijska detelja in lucerna 400 kg na hektaru, grah, bob, grahorica, lupina in druge 150 kg. Ako stane 1 kg dušika v apnenem dušiku 12 dinarjev, si lahko izračunamo kakšne vsote denarja nam te bakterije lahko prištedijo.

V zemljah, na katerih se stročnice še niso gojile, je zelo malo teh bakterij. Ako jih ni v zemlji, so stročnice prisiljene črpati dušik iz zemlje, ter nam v tem slučaju zeleni gnoj ne bi nič prištedil. Radi tega moramo tako zemljo prej okužiti z bakterijami. To naredimo tako, da semenu stročnic, predno jih posejemo, primešamo nekoliko zemlje, vzete s parcel, kjer se že dalje časa goje stročnice. Nekateri zavodi tudi proizvajajo čiste kulture teh bakterij za prodajo. Kdor naroča te kulture bakterij, mora navesti, za katero vrsto stročnic jih rabi, ker gotove vrste teh bakterij raje napadejo le nekatere stročnice.

Razen teh bakterij, katere žive v sožitju s stročnicami, obstojajo tudi bakterije, katere popolnoma samostojno zase živče v zemlji gnojijo zemljo z dušikom, katerega so tudi usvojile iz zraka, čeravno v manjših količinah od preje opisanih. To so »clostridium Pasteurianum«, »azotobacter chroococcum« in »azotobacter agilis«. Te bakterije so glede hrane skromne, zahtevajo pa dobro zračeno zemljo. Največ dušika potegnejo iz zraka pri toploti od 20 do 30° C, pri nižjih temperaturah, posebno pozimi, pa manj.

Lanski pridelek žitaric v Sloveniji.

Pridelki žitaric so bili v splošnem v letu 1939 srednji. Pridelki pšenice, rži in ovsa so bili povprečno približno enaki, deloma nekoliko večji kot v letu 1938, pri ostalih žitaricah, pri ječmenu, soržici, koruzi, prosu in ajdi pa znatno slabši kot v letu 1938. Zaradi zgodnjega jesenskega hladnega vremena ter zaradi slane je bil pridelek ajde v nekaterih krajih popolnoma uničen.

Naslednje številke nam nazorno kažejo pridelke žitaric v letu 1939 (v oklepajih za 1938):

Ozimna pšenica 62.206 (62.010) ha skupni pridelek 732.248 met, stotov (724.193), odn. na 1 ha 11.8 (11.7) met. stota, jara pšenica 1528 (1513) ha, pridelek 13.079 (13.847) met. stotov, na 1 ha 8.6 (9.2) met. stota, ozimni ječmen 15.332 (15.748) ha, pridelek 170.325 (158.117), na 1 ha 11.1 (11.8) met. stota, jari ječmen 2807 (2865) ha, pridelek 23.806 (25.636) na 1 ha 8.5 (8.9), ozimna rž 31.077 (31.362) ha, pridelek 338.737 (334.072) ha, na 1 ha 10.9 (10.7) met. stota, jara rž 2616 (2568) ha, pridelek 22.819 (22.623), na 1 ha 8.7 (8.8) met. stota, sor-

žica 4279 (4216) ha, pridelek 46.614 (47.485), na 1 ha 10.9 (11.3), pira 270 (200) ha, pridelek 2676 (1734), na 1 ha 9.9 (8.6) met. stotov, oves 21.791 (21.775) ha, pridelek 236.522 (234.507), na 1 ha 10.9 (10.8), koruza 44.278 (45.078) ha, pridelek 559.662 (643.429), na 1 ha 12.6 (14.3) met. stota, proso 9986 (9845) ha, pridelek 83.507 (86.324), na 1 ha 12.6 (14.3) met. stota, proso 9986 (9845) ha, pridelek 83.507 (86.324), na 1 ha

8.4 (8.8) met. stotov, ajda 30.829 (31.339) ha, pridelek 182.395 (246.932), na 1 ha 5.9 (7.9) met. stota, vse žitarice zgodnje: 141.906 (142.257) ha, pridelek 1.586.826 (1.589.214), na 1 ha 11.2 (11.2) met. stota, pozne 85.090 (86.262) ha, pridelek 825.564 (976.685), na 1 ha 9.7 (11.3) met. stota, skupno vse žitarice 226.996 (228.519) ha, pridelek 2.412.390 (2.565.899) met. stotov, pridelek na 1 ha 10.6 (11.3) met. stota.

Lanski pridelek poznih sadežev.

Lanski pridelek poznih sadežev je bil v Sloveniji precej slab. Vremenske razmere niso bile povsem ugodne. V zgodnji pomladi je bilo premalo padavin, v maju in juniju pa mnogo preveč, kar je povzročalo katastrofalne poplave in milijonske škode, ki so se še povečale zaradi raznih neviht in toče. Preobilni moči je sledila v juniju in avgustu občutna suša, ki je zelo oškodovala pozne sadeže ter močno zmanjšala pridelek druge košnje. Zaradi tega je bil tudi pridelek poznih sadežev v letu 1939 precej manjši kot v letu 1938. Krompirja smo v letu 1939 pridelali za 28.2% manj kot v letu 1938, fižola za 26.7% manj, zelja za 8.7% manj, repe za 6.7% manj, pese pa 6.7% manj in krmskih rastlin za 11.5% manj kot v letu 1938. Samo korenja smo v letu 1939 pridelali več za 6.5%.

V naslednjem navajamo podrobne podatke o pridelkih poznih sadežev v letih 1938 in 1939 (v oklepajih navajamo številke za 1938):

Krompir zgodnji 6225 (6209) ha, pridelek 284.782 (390.161) met. stotov, na 1 ha 45.7 (62.8) met. stota, pozni krompir 50.506 (51.086) ha, pridelek 2.240.547 (3.128.351) met. stotov, na 1 ha 44.4 (61.2) stota, skupno 56.731 (57.295) ha, pridelek 2.525.329 (3.518.512) st., na 1 ha 44.5 (61.4), fižol 1981 (2043) ha, pridelek 40.469 (55.246) st., od tega medsadež 21.197 (39.000) st., ostali pridelek na 1 ha 9.7 (7.9) stota, zelje 4134 (4146) ha, pridelek 227.249 (248.874) st., na 1 ha 55.0 (60.0) stota, repa 19.285 (19.712) ha, pridelek 1.506.589 (1.615.491) stotov, na 1 ha 78.1 (82.0), korenje 11.472 (11.422) ha, pridelek 678.737 (646.045) stotov, na 1 ha 59.9 (56.5) stota, krmna pesa 5755 (5628) ha, pridelek 515.832 (552.796) stotov, na 1 ha 89.6 (98.2), detelja 37.579 (38.380) ha, pridelek 1.266.002 (1.392.456) stotov, na 1 ha 33.7 (36.3) stota, travniki 254.440 (256.503) ha, pridelek 5.235.321 (5.985.215) stotov, na 1 ha 20.6 (23.2), pašniki 193.490 (194.439) ha, pridelek 1.148.378 (1.266.385) stotov, na 1 ha 5.9 (6.5) stota.

Vrtnarstvo.

Zimska solata.

Strekelj Josip

Nekdo mi je dejal, da na zimsko solato nihče ne posodi. S tem je hotel reči, da je ta izmed vseh povrtnin najmanj zanesljiva. Redko kako leto se pošteno sponese. Do februarja se še drži in vzbuja upanje, da bo kaj iz nje. Čim pa nato zemlja ponoči zmrzuje in se podnevi taja — jo vzame. Vzroki so:

1. preveč dorastla solata v jeseni;
2. potrganje korenin vsled ponavljajočega zmrzovanja in tajanja zemlje;
3. prezgodaj obujena rast.

Ker poznamo vzroke, vsled katerih zimska solata slabo prezimuje, lahko dosežemo popoln uspeh, ako se jih izogibamo.

Zimsko solato sejemo v drugi polovici avgusta in v začetku septembra. Ako so topli in vlažni

dnevi, zraste prvo sejana do srede oktobra preveč; če je hladnejše pa ravno primerno na tri do štiri liste. Zaradi tega, če je prvo sejana prevelika, uporabimo za nasad in prezimljenje manjšo iz druge setve. Prevelika ne prenese zime.

Največ zla povzroča zimski solati ponočno zmrzovanje in podnevno tajanje zemlje. To jo dviga in vsled tega se korenine potrgajo. Da to odvrnemo, posadimo sredi oktobra solato v male 5 do 8 cm globoke jarke, ki jih naredimo na gredi v smeri od vzhoda proti zahodu. Iztrebljeno zemljo polagamo na južne robe jarkov, da zavarujejo nasad obsevanja po sončnih žarkih in s tem podnevi taljenje zemlje. V tako napravljene jarke posadimo solato sredi oktobra v razdalji 20 cm, ali pa jo proti koncu septembra ali v začet-

ku avgusta posejemo. Pregosto setev moramo pa že v jeseni redčiti v toliko, da se rastlina ne dotika rastline, ker bi se sicer pretegnila in opešala. Spomladi pa jo razredčimo na razdaljo 20 cm, odvišne rastline pa še lahko porabimo za nov nasad.

Ko nastopi večji mraz in zemlja zmrzne, nikar poprej, odenemo solato v jarkih s smrečjem, da preprečimo tajanje. Tako pokrita ostane do marca, oziroma dotlej, dokler se spomladi pod smrečjem zemlja ne otaja in ko ni več nevarnosti hujšega mraza.

Prilčno podobno zavarujemo zimsko solato posejano na ravni gredi. Krog grede pribijemo na kole 20 cm široke deske. Kadar zemlja na gredi zmrzne, položimo vrhu desko ob deski, in če je še hujša zima, odenemo deske s steljo ali s smrečjem, da jo zavarujemo pred otajanjem, če bi mogoče nastopilo prezgodaj toplo vreme.

Ako je nasajena zimska solata v mrzlih gredah, jo pokrijemo s šipami, z deskami in s škorjami šele kadar zemlja zmrzne in je ne odkrijemo, dokler v marcu ne nastopijo toplejši dnevi. Ker ne raste, ne potrebuje svetlobe. Takrat šele odvezujemo odejo, da sončna toplota obudi rast. Poglavitno pri oskrbovanju zimske solate je, da je toliko časa v jeseni ne odene, dokler do dobra ne zmrzne zemlja ob njej. Ko pa je v marcu odkrita, jo odenemo preko noči samo, ako je nevarnost mraza; zakaj ko začne rasti, ni več tako odporna. Da je potrebno sadike pod steklom v mrzli gredi zračiti ob ugodnem vremenu, je pač vsakemu znano.

Ko spomladi odkrijemo nasad, porahljamo zemljo, in ko se ni več bati zmrzali, še pognojimo z gnojnicco ali pa z raztopino mešanice umetnih gnojil.

Priporočljive sorte zimske solate so: nansen, ledena glava in rjava trdoglavka.

Prav takrat, kakor zimsko solato sejemo in tudi tako vzgajamo zgodnje sorte belega in rdečega zelja ter ohrovtja z razliko, da te sadimo redkeje. Ako se pri teh menjuje zmrzovanje in taljenje zemlje, odžene spomladi namesto trde glave ničvreden cvet. Omenim še, da kapusnice in solate zahtevajo dobro pognojeno zemljo.

Vinogradništvo in vinarstvo.**Rapavost in gobavost trte.**

Ign. Sorbec Egon

Gobavost ali rapavost (rapa) trte imenujemo bolezen, pri kateri se na trti in sicer največkrat na starem lesu v bližini zemlje, najrajši na cepilnem mestu ali blizu njega, razvijejo gomolju ali gobi podobni izrastki. Ti obdajajo ali ves trtni les ali pa se nahajajo le na eni strani, navadno le po en decimeter na dolgo, včasih pa tudi v dolžini več decimetrov. Na prvi pogled je ta bolezen podobna raku ali ožigu, ki ga povzroča mraz na sadnem drevju. Razločuje se pa od njega v tem, da se ozebljeno mesto na drevju zasuši in razpoka ter sčasoma odlušči, pri trti se pa, kakor rečeno, še razvijejo iz razpok bradavicam podobni izrastki ali kraste, kakor da bi bile iz plutovine. Tako bolnim trtam pravijo vinogradniki, da so gobave. rapave ali rapaste, ali da jih »goba kolje«. Rapava trta oslabi, zaostaja v rasti in pozneje pogine. Večkrat pa šele po preteku nekaj let.

Vzrok te bolezni je mraz ali pozeba. Danes je brez vsakega dvoma dognano, da je iskati vzrok gobavosti trte edinole v mrazu, zlasti v poznih spomladnih mrazovih. Če namreč tedaj, ko se sok začne pretakati po trti — pritisne hud mraz, potem zmrznejo in odmrjejo tiste kambijalne plasti, ki se nahajajo na najbolj sočnih mestih med lubadom in lesom trte. Iz sosednih še zdravih stanic se nato prične v večji množini razvijati vezivo, ki ima namen zaceliti po mrazu nastale rane. Po pozebi bujno rastoče vezivo izstopi iz po mrazu v lubadu nastalih razpoklin in tvori najprej bele siru podobne, pozneje ko dozori, pa rjave — bradavicam ali gobam podobne izrastke. — Ker gostane radi tega pojava tudi nered v pretakanju soka po trtni rastlini in z njim v zvezi nepravilno prehranjevanje trtnih organov, trta slabi in sčasoma celo pogine.

Dognano je, da so tej bolezni podvržene posebno trte, ki rastejo v težki, mokrotni zemlji in mrzli legi ter tiste vrste trt, ki zgodaj odganjajo. Predvsem je treba dognati, kje leži vzrok? Nizke lege je najboljše izrabit za druge namene, ne pa za vinograde. Ako je zemlja težka, mokra, a lega dobra, moramo zemljo osušiti, kar se mo-

re doseči s pravilno drenažo, t. j. napraviti moramo odvodne jarke ali rove. V ta namen izkopljemo 35—40 cm široke in najmanj 80 cm globoke jarke. V nje nasujemo najprej debelega, potem drobnega kamenja, na vrh pa zemlje. Izpejljati je jarke tako, da se voda zadostno in hitro odteka iz zemljišča na neškodno mesto.

Vemo dalje, da so nekatere trtne vrste tej bolezni bolj podvržene nego druge. Zato je izbiri pravih trtnih podlag posvečati pri obnovi vinogradov kar največjo pazljivost. Naj navedem, da je od podlag v tem pogledu na slabem glasu zelo občutljiva »rupestris monticola«, ki napravlja v mokri zemlji in v nizki legi zelo rada gobave trte. V tako zemljo se sploh ne sme saditi niti monticola — niti kaka druga sorta ali pa njene križanke kakor so n. pr. rupestris Göthe št. 9. riparia rupestris 101,

riparia rupestris 3306 in 3309 itd. Najboljša podlaga za tako zemljo je vrsta solonis ali pa kaka križanka te vrste z riparijo, n. pr. solonis riparia št. 1616. Pa tudi na izbiri žlahtnih vrst naj se zlasti v nižjih legah pazi. Sade naj se cepljenke takih sort, ki pozno odganjajo in niso podvržene pozebi. Sem štejemo n. pr. laški rizling, kraljevina, portugalka itd.

Rapave trte lahko rešimo pred poginom, če jih takoj v prvem ali najpoznejšem v drugem letu zgodaj spomladi vsaj ob času reznje, če ne preje, odrežemo tik pod bolnim mestom, tako da trte na novo odženejo iz zdravega lesa. Ako pa je trta pozebla do cepilnega mesta, jo na tem mestu lahko tudi precepimo (v precep ali žlebiček), in sicer rano spomladi, čim prej tem bolje. Če tega nočemo napraviti, potem pa je treba počakati, da trte zopet na novo poženejo in nato jih na zeleno precepimo.

Vidimo torej, da bolezen rapavost ali gobavost ni nalezljiva, temveč je njen vzrok iskati le v pozebi.

O trošarini na vino.

Kot je znano, uvedena je zopet državna trošarina na vino namesto prejšnje banovinske. Vinogradnik-proizvodnik zaradi nove uredbe tega vprašanja nima večjih sitnosti. Slovenski vinogradniki bi lahko celo rekli, da niso popolnoma nič na slabšem kot so bili poprej, saj v naši banovini smo bili že od nekdaj navajeni na ta davek, čeprav smo ga smatrali kot krivičen. Radi tega tudi v naših časopisih ni bilo dosti hrupa radi zavedbe državne trošarine. V popolnoma novi položaj pa so prišli vinogradniki drugih banovin, posebno v onih, kjer se do sedaj niti banovinska trošarina ni pobirala. Posebno srbijanski kraji se uporno branijo trošarine, saj so od nekdaj uživali privilegij proste prodaje vina in žganja, ki si ga ne dajo vzeti.

Savez vinogradara v Novem Sadu, kot predstavnik tamkajšnjih vinogradnikov je že 27. XII. 1939, torej pred uveljavljenjem uredbe o državni trošarini predložil g. ministru financ obširno predstavko, iz katere povzamemo sledeče.

Protestira se proti nameri, da se vino proglasi kot luksuz, ko vendar predstavlja v vinogradnih krajih glavni vir dohodkov kmeta in tudi

njegovo glavno hrano. Trošarina je tudi vzrok, da se je moralo zadnja leta prodajati vino po sramotno nizkih cenah, kar povzroča postopno propadanje te važne kmetijske panoge. Edina regulatorja cen vinogradskih proizvodov sta ponudba in povpraševanje in samo od teh činjenic zavisi povečanje domačega konzuma vina, grozdja in drugih predalov, ker izvoz praktično nima dosti vpliva na formiranje cen. Konsum vin pa opada in tako vse trošarine zadenejo le vinogradnika, ker on je najmanjše organiziran za vsaki odpor. Ponovna uvedba državne trošarine bo zopet oživila tihotapljenje, kakor je to bilo pred leti. Država ne bo imela mnogo koristi od trošarine, saj je znano, da je kontrola v prejšnjih letih zelo veliko stala. Napravljena je tudi kalkulacija, po kateri se vidi, da tihotapec vedno kupuje vino dosti ceneje, tako da solidni trgovec ne more konkurirati. Zato se je tudi opazilo, da je cena vinu takoj poskočila za 1 din pri litru, ko je bila pred leti ukinjena državna trošarina. Novo zavedena trošarina bo zopet povzročila padec cene vinu, kar predstavlja za vinogradnike cele države škodo od

din 400 milijonov. Zato Savez vinogradara prosi, da se trošarina ne zavede, temveč še ukine banovinska trošarina tam, kjer je zavedena.

Ker ta predstava ni imela uspeha, je Savez zahteval, da se pri pobiranju trošarine zavede pavšalni sistem in sicer po sledečem predlogu. Določi se, kolika je potrošnja prebivalcev v posameznih krajih in tako se dobi povprečje za posamezne kraje in tudi celo državo. Po potrošnji pa bi se kraji razvrstili v 6 trošarinskih razredov:

I. razred	Beograd, Zagreb, Ljubljana
II. raz.	kraji z več kot 50.000 prebivalci
III. "	" " 25.000 do 50.000 "
IV. "	" " 15.000 do 25.000 "
V. "	" " 8.000 do 15.000 "
VI. "	" " manje od 8.000 "

V prvem razredu bi bila n. pr. enega prebivalca pripadajoča kvota potroš. 3krat večja od državnega povprečja, medtem ko bi v VI. razredu znašala $1\frac{1}{2}$. Za posamezne razrede določena kvota bi se pomnožila s številom prebivalstva dotičnega kraja in bi se določila trošarina. Občina bi trošarino razdelila na prodajalce alkoholnih pijač.

Vinogradnikom pa, ki hočejo lastno vino prodajati v količinah do 5 l, bi se tudi določila pavšalna trošarina, ki bi znašala na 1 kat. jutro vinograda od 50—300 din, kar zavisi od trošarinskega razreda, v katerega spada dotični kraj po gornji razvrstitvi.

Takšna ureditev pobiranja trošarine bi sprečila tihotapstvo, zmanjšala stroške kontrole, osigurala državi stalne dohodke in ne bi oteževala prodajo vina in žganja. Konzum ne bi zaradi tega trpel, niti bi se s tem vplivalo na znižavanje nakupnih cen alkoholnih pijač pri producentu. Vinogradnik bi imel tudi sicer koristi, saj mu ne bi bilo potrebno prijavljati pridelek, niti koliko ga je odprodal.

Prejeli smo tudi od naših čitateljev dopise, s katerimi priporočajo uvedbo pavšalnega sistema pri pobiranju trošarine. Tako nam piše g. A. U. iz Dolenjskega, da bi v tem slučaju pavšaliranje trošarine dolenjski kmet lažje prodajal svoje vino, ker bi prišel vinski kupec-gostilničar sam, kot je to bila nekdanj navada. Sedaj pa gostilničarji ne prihajajo več, ker se boje vseh mogočih sitnosti in tudi mnogi ne zmorejo, da bi si nabavili večjo količino vina, če morajo trošarino vnaprej plačati. Zato kupujejo go-

stilničarji sedaj vino pri vinskih trgovcih, kjer ga dobe v manjših količinah, kolikor ga rabijo in zmorejo plačati. Seveda to vino kakovostno ni isto, kot bi ga mogli dobiti direktno od producenta in tako se proizvodnja kvalitetnih vin ne izplača, ker boljšo ceno plača zanj le gostilničar ne pa vinski trgovec.

Pred dnevi je v pogledu pavšaliranja trošarine intervenirala pri merodajnih mestih tudi Zveza kmetijskih zbornic, ker posledice zavedbe državne trošarine se že občutijo, saj je cena vinu v Bana-

tu padla za več kot 1 din. Značilno je tudi, da je bila vlada primorana predati izvoz vina Prizadu, ki bo sedaj edini mogel izvažati. Pri tem gre predvsem za slabejša vina, ki se prekuhajo v inostranstvu v konjak in vinski alkohol, deloma pa tudi za dalmatinska vina, ki se vedno v večji izmeri izvažajo. Za kvalitetna vina še do sedaj ni nič storjenega v pogledu izvoza, a pri tem bi bila ravno Slovenija najbolj zainteresirana. Dobro bi bilo, da se tudi temu vprašanju posveti vsa pažnja.

Kako bo letos z modro galico?

Letos 1. junija bo iztekla pogodba države s tovarno »Zorka« glede carinske zaščite domače proizvodnje galice in glede načina, kako se cena določa. Ker bo pogodba iztekla, ko bodo vinogradniki že nabavili galico, saj jo bodo že poprej rabili, bo letos še ta tovarna odločala o ceni. Sicer so združne organizacije v sodelovanju s kmetijskimi zbornicami skušale doseči, da bi se pogodba ugodnejše tolmačila za potrošnike, toda trgovinski minister je vse zadevne predloge zavrnil. Nato so navedene organizacije na merodajnih mestih predložile načrt zakona o kontroli cene galice. Načrt je kmetijski minister takoj odobril, vendar se bo to vprašanje še reševalo na anketi, na katero bodo povabljeni vsi zainteresirani krogi.

Združne organizacije so končno sprevidele, da vsi takšni papirnati protesti in predlogi nič ne pomagajo, temveč da je treba ustanoviti lastno tovarno. Dne 30. januarja se je zato sestal akcijski odbor, v katerem je zastopana tudi Kmetijska družba, ter po pretresu gornjih neuspešnih akcij sklenil, da se ustanovi lastna tovarna. Konstatiralo se je, da so združne organizacije v to svrhu že obljubile, da bodo prispevale potrebni kapital za investicije, ki bo zadosten, da se z delom začne. Tudi je bilo sklenjeno, da se izdelajo načrti in predračuni za novo tovarno. G. minister za kmetijstvo je tudi obljubil, da bo iz državnih sredstev stavil na razpolago še manjkajoči kapital za investicije in obrat. Združne organizacije bodo imele pravico, da ta državni kapital postopoma odkupijo, ker do sedaj se s kapitalom udeležuje le nekaj organizacij, iz naše banovine le Kmetijska družba.

Tovarne še do sedaj niso objavile cene za bodočo sezono prodaje. Če ne bo drž. pri določanju cene intervenirala, bo galica stala predvidoma pri vagonem odjemu okoli 7.50 din za kg, v podrobni prodaji še seveda več. **Vpričo tako visoke cene bo seveda letos še bolj kot v drugih letih umestna skupna nabava galice.** Upoštevati je tudi treba, da pogodba s tovarno Zorka izteče koncem maja in da je le do tega roka industrija vezana na dosednji način določevanja cene. Če med tem vlada ne sprejme novi zakon o določanju cene, kot so to združne organizacije predlagale, se seveda lahko zgodi, da bodo cene po 1. juniju še večje. **Zato se naj letos kmetovalci pravočasno preskrbe z vso potrebno količino galice.**

Za naše člane bo, kakor vsako leto, tudi letos galico priskrbela Kmetijska družba. Če kmetovalci žele, da bo mogla Kmetijska družba njihove interese učinkovito zastopati, potem morajo zahtevati pri svojih podružnicah, da se z nabiranjem naročil takoj začne in da se potrošnikom pojasni, kako važna sta skupen nastop in nabava. Zato pozivamo vse podružnice, da takoj začno z zbiranjem naročil in predplačil v iznosu vsaj 4.— din po kg, ter da nam do konca mesca že javijo, koliko bodo galice rabili. Člane pa pozivamo, da pokažejo svojo stanovsko zavest, ker le združeni bomo lahko dosegli kakšne ugodnosti.

Lanski pridelek vina v Sloveniji.

Lanska vinska letina je bila v Sloveniji prav ugodna. Tako kakovost kot količina sta bili prav zadovoljivi. V naslednjem podajamo nekaj števil o vinogradih in pridelku v lanskem letu ter v letu 1938.

Obrana površina vinogradov je znašala

1. 1938 27.088 ha, lani pa 27.244, pridelek pa je znašal 1938 394.481 hl, lani pa 448.017 hl. Na 1 ha je znašal pridelek 1. 1938 14.7 hl, lani pa 16.5 hl. Površina vinogradov se je od 1938 na 1939 povečala za 0.4%, pridelek na ha za 12.2 %, vsa količina pa za 12.4%.

Vinski sejem v Ljutomeru.

Vinarska podružnica v Ljutomeru priredi tudi letos v istem obsegu kot prejšnja leta vinski sejem in razstavo vin dne 12. marca 1940 v dvorani g. Zavratnika v Ljutomeru.

Vabimo vse vinogradnike iz ljutomerskega, gornjeradgonskega in štrigovskega okoliša, da razstavijo svoje vino. Vsi, ki bodo razstavili, naj to prijavijo do 7. marca, vzorce pa pošljejo do 10. marca t. l.

Prijave in vzorce sprejema pisarna občine Ljutomer.

Vabijo se tudi kupci in vsi zainteresirani, da se osebno prepričajo na vinskem sejmu o dobri kakovosti našega vina, ki bo tudi letos v veliki izbiri na ponudbo, saj bo razstavljeno obilo sortnih in mešanih vin, ki bodo en dan pred razstavo tudi ocenjena.

Otvoritev bo ob 9. uri, zaključek pa ob 20. uri.

Živinarstvo.

Griža in gnojno vnetje pri teletih.

Vet. Dolenc Milan

Griža in gnojno vnetje sta kužni bolezni sesajočih živali, predvsem telet, žrebet, dalje jagnjet in prašičkov. Obe bolezni nastaneta z okužbo z različnimi vrstami bakterij. Po vzrokih jih delimo na dve in sicer:

1. Sveže (akutno) vnetje želodca in črevesja z znakom griže (driske) in 2. Gnojno vnetje v različnih organih in delih telesa, posebno vidno z zatečenjem zglobov in popkov. Čeprav sta kužni bolezni, se ne širita kot n. pr. slinavka temveč se pojavljata samo v posameznih hlevih. Toda kjer se pojavita napravi ta občutno izgubo, ker ne samo, da lahko uničita vsa teleta enega leta, temveč ostane hlev še dalje okužen in živinorejec, ki se ne bo pobrigal kako bi napravil konec temu, bo imel vsako leto nanovo to bolezen pri teletih.

Griža obstoja v obolenju črevesja, kasneje tudi drugih delov živalskega telesa z glavnim znakom griže. Vzrok bolezni so razne bakterije, še največkrat je vzrok ena vrsta bakterij, ki se sicer nahajajo vedno v zdravem črevesju ter nič ne škodujejo. Te bakterije šele tedaj postanejo nevarne in škodljive (patogene), kadar tele oslabi na katerikoli način. V tako oslajenem telesu dobijo bakterije nadmoč nad telesom in postanejo tedaj nevarne tudi za zdrave živali. Te bakterije se izločijo iz telesa z blatom

in scalnico in se na ta način okuži hlev, stelja, vime itd. Okužijo se teleta, ko sesajo iz vimena, ki je umazano in okuženo, ali če ližejo steljo in druge okužene predmete ali če pijejo iz umazane posode. Dalje se lahko okužijo skozi popek ali že pri porodu v okuženi materici.

Ta bolezen se rada pojavlja pri onih teletih, katere od vsega početka napajajo s kuhanim mlekom in ne dobijo mleze. S kuhanjem se v mleku uničijo važne sestavine (fermenti), ki imajo nalogo, da branijo razvoj preobilice bakterij (ki so sicer stalno) v črevesju. Mlezva je prvo mleko, ki ga dobimo od kra-

ve, ko oteli. To mleko je precej različno od normalnega mleka. Kislina mleze je precej višja kot pri normalnem mleku, ker vsebuje več soli, posebno fosforja. Masti je običajno več, beljakovin ima čisto preko 20%, sladkorja je malo, narašča pa z vsako molžo. Teleta morajo dobiti v začetku mleze, saj je narava sama tako uredila. Posebno prvi obrok je zelo potreben in če tega zakasnimo, se lahko zgodi, da se tele okuži z različnimi bakterijami, kot sem zgoraj omenil. Mlezva namreč uniči s svojo visoko stopnjo kislin preobilico bakterij, istočasno pa očisti pri novorojenčku črevo, v katerem se je nabrala sluzasta masa. Tudi zastoj te mase povzroči obolenje črevesja. Ravnotako škoduje tudi slabo mleko, ki nastane radi nepravilnega krmljenja krav, ki je ali prevodeno ali premastno.

Znaki griže. Par ur, po navadi prvi dan ali tretji dan, bolj poredko četrti do osmi dan po porodu, se že pokažejo prvi znaki bolezni. Tele neha sesati in je žalostno. Kmalu po tem, čez kakšen dan, se že pojavi driska. Blato je zelo redko, jako smrdi, v začetku je rumenkasto, nato pa sivo belo, često tudi pomešano s peno in krvjo. Z njim si tele zamaže zadnjico in rep. Blato je v začetku sluzasto, nato pa redko tekoče. V začetku ima neugodno sladek vonj, kasneje pa smrdi po gnilobi. Prve dni se tele boleče napa, kasneje blato kar samo teče iz črevesja. Tele stoji s povešeno glavo ali pa dolgo nepremično leži. Trebuh je ali napet ali pa upadel, oči so upadle in motne, dlaka stoji pokonci, koža je hladna. Žival postaja vedno slabša in hira, ter pogine po par dneh. Če pa dalj časa živi, oboli tudi na gnojnem vnetju sklepov in vnetju pljuč. Dalje.

Perutninarstvo.

Bliža se čas valjenja.

Pajk Leopold

Zgodnja pomlad je najboljši čas za valjenje. Za zgodnje valjenje pa si perutninar želi naravnih kokelj, ki so za kmečke prilike najboljše. V marcu in aprilu, ki sta najprimernejša meseca za nasaditev, pa navadno ne razpolaga kokošar z njimi. Kaj tedaj? Prisiliti kokoš k valjenju ni mogoče. Lahko pa prisilimo puro, pod katero podložimo do 25 kakošjih jajc. Ker pa vsakdo nima pure na razpolago, mu ne pre-

ostane drugega, kot da počaka, kdaj bo katera izmed njegovih kokoši prenehala nesti in začela kokati. Ni pa vsaka koklja za rabo. Ker so zlasti mlade koklje precej nezanesljive, je vsekakor boljše, da vzamemo za kokljo starejšo kokoš, ki je že v prejšnjih letih dobro valila. Preden nasadiš koklji valilna jajca, pogledaj, če nima morda mrčesa, t. j. uši in raznih pršic. V toplem gnezdu se namreč ta mrčes silno

razmnoži ter kokljo tako nadleguje, da večkrat predčasno zapusti gnezdo. Izborna sredstvo, ki odganja mrčes, je suha praprot, s katero nastelujemo gnezdo, nakar šele denemo čisto in drobno seno. Priporočam se tudi tobakov prah, s katerim potresemo gnezdo. Ako ga nimate pri rokah, vzemite tobakov izvleček ali odcedek tobaka za pipo. V njem namočite cunjice ali kosmiče vate ter jih potaknite pod nastil v gnezdo. Pa tudi kokljo potresite pred nasadom s tobakovim prahom ali pa s praškom proti mrčesu! Omenjam tudi, da so plašljive kokoši kaj malo zanesljive valilke, medtem ko navadno izborna vale krotke in mirne živali. Tudi ni zanesljiva valilka koklja, ki brž vstane in zapusti gnezdo, če se ji približaš. Večkrat opazimo, da mine valilni nagon pri mladih kokljah že po 2 do 3 tednih sedenja. Zato je važno, da mladim kokljam podložimo valilna jajca kakor hitro začno kokati. A tudi pri starejših valilkah, ki so se kot take v prejšnjih dobah odlično izkazale, se lahko telesna toplota iz enega ali drugega vzroka zniža, zaradi česar jih mine volja še nadalje obsedeti v gnezdu. Večkrat je to posledica driske, ki se pojavlja pri valilki v prvih 4 do 5 dneh sedenja, zlasti če jo neprimerno krmimo. Kokljo moramo namreč hraniti le z zrnjem, s koruso in z ječmenom. Ker ne potrebuje med valjenjem mnogo hrane, ji zadostuje 50 g zrnja na dan.

Kokljo krmimo vsak dan ob določeni uri, najbolje zjutraj. Vse to opravimo tiho in mirno, da jo po nepotrebnem ne razburjamo in plašimo. Previdno jo potegnemo iz gnezda in odnesemo ven na prosto, kjer smo ji natrosili zrnje in pripravili vodo. Nekateri perutninarji so v velikih skrbah, če se koklja ne vrne takoj v gnezdo. Boje se, da se bodo jajca med tem prehladila. Zato jim privoščijo kvečjemu 10 minut oddiha in še to komaj vsak drugi dan. Nikar se ne bojte, ampak mirno pustite kokljo četrto do pol ure, da se naje, napije, otrebi in okoplje v pesku ali prahu, ki ste ji ga pripravili v nizkem zaboju. Seveda moramo kokljo medtem nadzirati. Same je ne smemo pustiti, zlasti če opazimo, da je nemirna. Mnogi pokrivajo kokljo z jerbasom, ker se boje, da bo gnezdo zapustila, nato pa pozabijo pokrov pravočasno odstraniti. Valilka postane nestrpna, morda tudi lačna, ali pa bi se rada otrebila, zato vstane in ker bi se rada ječe oprostila,

stopa nemirno v gnezdu ter pomasti jajca ali jih pa ponesnaži. Če se ji pa končno le posreči izmuzniti se izpod košare in rejec tega pravočasno ne zapazi, da bi gnezdo odkril, koklja ne more več v gnezdo in jajca se prehlade. Prav zato ne priporočam gnezda in koklje pokrivati. Zanesljiva koklja ostane lahko odkrita, z nezanesljivo boš pa itak imel vso valilno dobo le sitnosti. Če opaziš, da koklja na jajcih ne sedi ali pa se takoj dvigne, ko sežeš z roko pod njo, vedi, da ne bo dolgo valila. Zato si brž preskrbi drugo valilko, če hočeš rešiti zarod. Kritičen čas je zlasti med 7. in 12. dnev, medtem ko se v 3. tednu in pri ugodnem vremenu da rešiti jajca, četudi jih koklja zapusti. Dokler si ne dobiš druge primerne koklje, pomagaj si na sledeči način: vzemi pločevinasto posodo (n. pr. nizko konzervno škatlo, ki drži kakih 10 l, napolni jo do tri četrti z mivko in postavi v štedilnikovo pečico. Mivko večkrat premešaj in segrej do 40 stopinj C. Ko je ves pesek enakomerno gorak, napravi vanj primerno vdolbino in položi nato jajca ter pokrij s pernatim blazino. Posodo postavi na štedilnik ali pa v večji zaboj nad petrolejko, kar popolnoma zadostuje za segrevanje, da ostane mivka ravno prav topla ter se zaradi tega

zarodek v jajcu nemoteno razvija dalje. Seveda je treba valilna jajca zjutraj in zvečer za kratek čas (t. j. do 15 minut) ohladiti ter obrniti kot delamo to tudi v valilnem stroju. Ko pa najdeš primerno in zanesljivo kokljo, pripravi ji čisto gnezdo in jo zvečer položi na pogreta porcelanasta jajca. Ko drugo jutro vidiš, da mirno v gnezdu sedi, ji podloži med krmljenjem prava jajca.

Če zapusti koklja piščance v prvih treh tednih, nam ne preostane drugega, kot da jih umetno odganjamo dalje. Le izredno krotke in mirne koklje prevzamejo osirotele piščance, katere ji zvečer podložimo. Tri tedne stare sirote pa denevmo v zaboj, ki ga pokrijemo s stekleno šipo. V ta zaboj postavimo drug manjši, komaj 20 cm visok zabojček, ki ima spodaj odprtino zakrito z narezanim zastorčkom. Na mali zabojček položimo vrečico z vročim peskom, ki jo po potrebi zamenjamo z drugo polno vrečico. Piščančki se bodo zadrževali v manjšem prostoru na toplem, kaj radi pa bodo tudi brskali v večjem tekalšču, kjer jim nasujemo v male krmilnice potrebno hrano. Ob lepem in solnčnem vremenu jih pozneje že tudi lahko prenesemo na vrt ali na dvorišče.

Čebelarstvo.

Nekaj o pomladanskem razvoju čebel.

Mihelčič Stane

Za čebelarja, ki je v jeseni pravilno zazimil svoje čebele, ne more biti pomladi nobenih večjih presenečenj. Razlike v moči čebelnih družin, ki se pokažejo pomladi, kljub temu, da je čebelar v jeseni vse panje zazimil približno enako močne, so zaenkrat pač še vsakoletni pojav in je treba z njim računati, ker nam doslej še niso znani natančno vsi vzroki, ki povzročajo, da kak panj slabše prezimi kot drugi. Te razlike v moči družin mora seveda čebelar čimprej zenačiti, bodisi na ta način, da pridruži šibkejšo družino k močnejši, bodisi da pozneje šibkejši pomaga z dodajanjem zalege iz drugih panjev. Vedeti moramo namreč, da zavisi količina donosa medu vsako leto predvsem od števila tistih čebel, ki ob času paše opravljajo v panju službo kot nabiralke medu. Že samo to dejstvo nam pove, da mora biti torej pomladansko

delo čebelarjevo usmerjeno predvsem tako, da bo imel ob začetku glavne paše v svojih panjih čim več nabiralke medu. To pa bo dosegel le, če ima v svojih panjih zdrave čebele z dobrimi maticami, če imajo panji pomladi dovolj hrane (medu, obnožine, vode) in če je v panjih tolikšna toplota, da more matica neovirano zalegati.

V začetku marca mesca mora biti v dobrem panju vsaj še 6–7 kg medu. Če smo v jeseni shranili take sate z obnožino, jih sedaj denevmo v panje. Prav tako pa lahko napravimo iz cvetnega prahu, ki smo ga sami nabrali, in medu gosto testo, ki ga potem pokladamo čebelah. S tem zelo veliko pripomočemo k njihovu razvoju in uspehi se kmalu pokažejo. Poskrbeti moramo tudi, da imajo čebele pomladi dovolj vode. Zato je ob vsakem čebelnjaku potreben napajalnik.

Še na nekaj pomladi čebelar ne sme pozabiti, če hoče z uspehom čebelariti. Vreme samo je pomladi še več ali manj hladno, čebel v panjih je tudi bolj malo in zato ne morejo ogrevati vsega prostora v panju, tako da bi matica nemoteno zalegala. Številni poizkusi pa so dokazali, da se da temu odpomoči in ugotovitve čebelarstvih strokovnjakov so v zadnjem času privedle do presenetljivih zaključkov. Rus Taranov navaja med drugimi te-le zanimivosti: Eden izmed osnovnih vzrokov majhnega pridelka medu v naših čebelnjakih je pozen razvoj čebel pomladi: Čebelne družine niso v stanju, da bi v dovoljni meri izkoristile zgodnjo pomladansko pašo (na sadju, esparreti i. dr.) kakor tudi prvo polovico glavne paše. Zato je potrebno, da čebelar pripomore pomladi čebelam, da se o pravem času razvijejo in tako uspešno izkoristijo pašo. To pa bo dosegel na ta način, če bo čebelam v panji zožil prostor in tako povečal toploto v gnezdu, ki je potrebna za normalen razvoj in razširitev zalege. Poskusi, ki so jih delali na ta način, so dokazali, da je matica v panjih, ki so imeli zožen prostor, zalegla zgodaj pomladi za 52.5% več čebeljih celic, kakor pa druge družine, ki jim niso zožili prostora.

Vsa umetnost zoževanja prostora v panju je v tem: Pomladi, ko so se čebele v marcu otrebile, pripremo matico in zalego na 3—4 sate s pregradno desko, ki sega do stropa plodišča, spredaj pa prav do prednje stene. Vsi ostali sati z medom (razen enega, ki ga vzamemo ven, da na njegovo mesto postavimo pregradno desko!) pa ostanejo za pregradno desko. Matica tedaj zalega samo na tistih treh oz. štirih satih, na katere smo jo omejili. Čebele pa se ob toplem vremenu razprše po vseh satih, v primeru hladnega vremena in v hladnih nočeh pa se stisnejo na satih z matico. Pozneje, ko znova nastopi toplota in matica vse bolj širi zaleganje, počasi prestavljamo pregradno desko proti stranici, dokler je slednjič ne vzamemo iz panja in je ne nadomestimo s satom.

Pomladi l. 1933. je Ukrajinska poskusna čebel. postaja izvršila poseben poskus, da tudi teoretično dokaže pravilnost tega načina. 31. marca so odbrali 17 parov enakih čebel. družin. Panji so bili enaki po moči, po starosti matic in po številu zaleženih čebeljih celic. V panjih prve skupine (17 družin) so

s pregradno desko omejili matico na 3—4 sate, v drugi skupini pa so zožili prostor v panjih le v toliko, kolikor ga niso zasedale čebele. Nato so obe skupini odeli s slamnicami. Po 13. dneh so seštelili vse celice s pokrito zalego. Pokazalo se je, da so imele družine iz prve skupine povprečno po 698 celic pokrite zalege, a družine iz druge skupine po 495 celic. S tem so dokazali, da so imele čebele prve skupine 41% več zalege kot ostale. V nadaljnjih 14. dneh se je razlika zvišala na 50%. V teku opazovanj (od 31. marca pa do 13. maja) so šibke družine z omejeno zalego imele zaleženih 1157 celic več kot šibke družine, ki jim niso omejili zalege, srednje močne 1378 celic, močne pa 972 celic. Ti podatki dokazujejo, da se z omejevanjem prostora v panju čebelna družina hitreje razvija. Podobni poskusi s čebel. družinami kijevskega kmetijskega muzeja so pokazali še presenetljivejše rezultate. Število zaleženih celic se je pomladi za 43% — 54% bolj pomnožilo pri čebelnih družinah z omejenim prostorom, kar je vplivalo tudi na kasnejši večji doprinos medu. Čebelne družine, ki so jim pomladi omejili prostor, so nabrale povprečno po 94.8 kg medu, a čebel. družine z običajno zoženim prostorom le 67.4 kg. Torej so prve družine nabrale za 40.6% več medu kot druge. Na podlagi teh poskusov so prišli čebel. strokovnjaki do sledečih zaključkov.

1. S pregradno desko, s katero omejimo matico na 3—4 sate, prisilimo čebele, da bolj strnjeno za-

sedejo sate z zalego. Na ta način razdelimo panj na dva dela: na prostor z matico in zalego, kjer je potrebna stalna toplota in na prostor z rezervno hrano in praznim satjem, kjer stalna toplota ni potrebna.

2. S primerjanjem toplotnih pogojev v panjih z omejenim prostorom in v panjih z običajno zoženim prostorom se je pokazalo, da je na satih s čebelami v obeh primerih enaka toplota, da pa je na sosednjih satih z zalego toplota v panjih z omejeno zalego 32.50 ali 12% večja kot pa v panjih z običajno zoženim prostorom. Zato so v prvem primeru dani vsi pogoji za širjenje zalege. Poleg tega se v teh panjih bolj ohranja toplota. Strnjena zalega in čebel na satih z zalego pripomore, da ostane toplota stalna tudi v času pomladnih dni in mraza.

3. Zahvaljujoč se boljšemu gospodarjenju s toploto v panjih z omejenim prostorom, ima matica možnost, da te sate močneje zaleže. Vse to pripomore, da se čebele hitreje razvijajo. Važno je to pred vsem za šibkejše družine. Poskusi so namreč dognali, da so šibke družine na ta način zalegle 80% več, srednjemočne 50% in močne 20%. Na ta način torej šibkejši panji, ne da bi jim bilo treba pomagati z dodajanjem zalege, kmalu dohite v moči ostale panje in seveda ob času paše tudi donosu medu.

V A. Z. panjih je zoženje prostora v panju kaj lahka zadeva, zato poskusite in kasneje poročajte o uspehih.

Gozdarstvo.

Naš gozd.

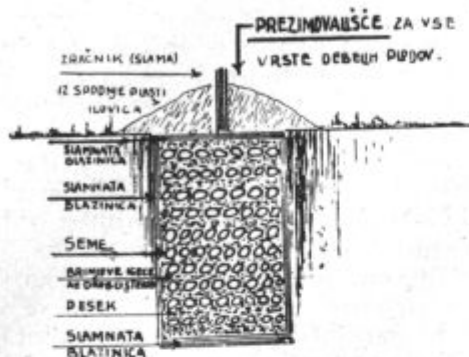
Kosi Ludovik

Nadaljevanje.

Pogozdujemo s semenom ali z 1 do 2-letnimi sadikami. V jeseni si nabereimo pod bujno rastočimi koštanji debele, dobro razvite plodove. Vendar plodovi niso popolnoma zreli; zato jih spravimo na suha in zračna senčna mesta. Najprikladnejša so podstrešja. Seme razgrnemo v tanke plasti in ga od časa do časa premešamo. Čas zorenja traja 5 do 6 tednov. Če bi jih pustili ležati v kupih, bi se segreli, spotili in izgubili kaljivost. Temu pojavu je vzrok dihanje, ki je v zdravem, debelem semenu sorazmerno večje, kakor v drobnem. Najbolj naravna je setev jeseni.

Kjer pa je jesenska setev izpostavljena mišim, sejemo pomladi. Plodove spravimo do pomladanske setve v jame, v katerih vladajo približno take razmere, kakor v zemlji. Za veliko množino semena izkoplamo na suhem prostoru, kamor ne prihaja voda, do 80 cm globoke jame. Ves prostor obložimo s slamo ali mahom. V njega menja je nasujemo koštanj in pesek. Glej slike od 1 do 2. Proti mišim natosimo med plodove zdrobljeno steklo ali brinjeve iglice. Napolnjen prostor pokrijemo s slamo in na to z zemljo. Na vrhu odgrnemo prst in navpično očvrstimo šopek slame

zaradi zračenja. Manjše množine semena pomešamo s peskom in brnjevimi iglicami, jih razgrnemo v tanke plasti na vrtu ali drugem primernem prostoru ter pokrijemo s slamo in zemljo. Od strani naredimo 1—2 zračnika iz slame.

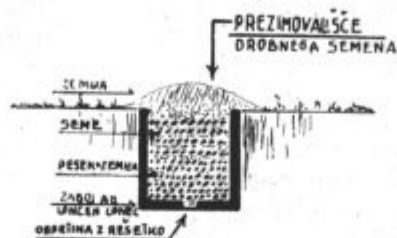

Slika 1

Na ta način stratificiramo vse debelejšje plodove. Drobne jesenove, gabrove in dr. mešamo z zemljo in peskom v zabojih ter odprte zakopljemo v zemljo. Nekatere, ki ohranjajo kaljivost le par dni, je treba takoj po dozorenju sejati.

Zredčeni gozdni prostor, ležeč v višji legi, nekoliko nagnjen, na severovzhodni strani je najprimernejši za gozdno drevesnico. Obdajajoči gozd varuje mlade rastline pred poznimi spomladanskimi mrazovi, poletno vročino in vetrovi. Zemljo je treba jeseni očistiti plevela, po potrebi zagnojiti s kom-

postom in do 30 cm globoko prekopati, da se tekom zime dobro prezračijo, premrzne in vleže. Pred setvijo jo še enkrat zrahljamo in poravnamo. Zaradi lažjega plevelja, okopavanja, škropljenja in zalivanja, razdelimo grede na 1 m široke gredice. Vmes pustimo 20 cm široke poti, po katerih lahko hodimo in opravljamo potrebno delo na le-

Slika 2.

hah. Sadimo v drugi polovici aprila ali v začetku maja. Majska setev je boljša tedaj, ko se je bati poznih mrazov. Na gredicah naredimo vrste s pomočjo vrvice, vrsto od vrste približno 20—30 cm. Z ozirom na kaljivost, ki znaša pri kostanju 50—60%, sadimo gostejše. V slučaju, da so pozneje rastline pregoste, kar utegne škodovati rasti, slabo rastoče izpulimo in s tem že v drevesnici odstranimo slab material. Sadimo s pomočjo klina v luknje, kakor zelinate rastline, ali v jarke 2.50—3-krat tako globoko, kakor je plod velik.

Kako ustvarimo iz čistih borovih gozdov mešane borove, bukove in gabrove gozdove.

Ing. R. Z.

V Slovenskih goricah in v Prekmurju imamo kot glavno drevesno vrsto, zastopano v naših gozdovih, beli ali gozdni bor. Ker je pa v teh krajih dobro razvita živinoreja, se v teh gozdovih močno izkorišča gozdna stelja. Znano je, da čisti borovi gozdovi le do približno 30. leta starosti oddajajo toliko odpadkov, da vzdržujejo kolikor toliko gozdno tlo pri svoji produktivni moči. Pozneje se pa borovi gozdovi sami od sebe toliko razredčijo, da začne produkcija gozdne stelje pojemati in z njo vred tudi produktivnost gozdnih tal. Ves naravni gnoj, ki si ga pripravlja naš gozd redno vsako leto, potuje tako iz hlevov naših kmetij na njive, travnike in vinograde, a gozdna tla pa postajajo od leta do leta slabejša. Dasiravno gozdni zakon dovoljuje

izkoriščanje gozdne stelje le vsako četrto leto na enem in istem mestu, se naši kmetovalci tega zakonitega določila ne držijo iz enostavnega razloga, ker so primorani radi majhne gozdne površine, ki jo posedujejo, isto tudi vsako leto popolnoma pograbit. Temu naglemu propadanju čistih borovih gozdov je treba poiskati odpomoč. Ker vidimo, da tudi moderna gnojišča in uporaba umetnih gnojil ne vodi do zmanjšanja izkoriščanja gozdne stelje, temveč zopet le do povečanja živinoreje, je iskati pomoč zopet le na gozdarskem polju. Produkcijo gozdne stelje skušajmo povešati s primešanjem gozdnemu boru takih drevesnih vrst, ki producirajo veliko množino gozdne stelje na eni strani in podnašajo redko borovo senco na drugi strani. To

pa sta naša bukev in gaber, ki izpolnjujeta oba gornja predpogoja. V gričevju na bolj suhih položajih je torej podsejati odnosno podsaditi v borovih gozdovih bukev, na bolj vlažnih položajih in v ravnici pa gaber.

Da to podsetev odnosno podsaditev pravilno izvršimo, moramo vedeti predvsem naslednje:

Setev: popolni bukov rod je pri nas v nižjih toplejših krajih pričakovati le vsako peto do osmo leto. Bukov žir dozori konec meseca oktobra in v začetku novembra, a odpada kmalu potem. Ker traja kaljivost bukovega žira le do največ pol leta, je setev izvršiti kakor nam to tudi narava sama najlepše pokaže, v jeseni istega leta. Prezimovanje semena in spomladanska setev namreč radi kratke dobe kaljivosti navadno le slabo uspe. Dočim sklije normalno v jeseni od 100 semenk 60, pade ta številka v spomladi tudi lahko na ničlo, posebno še takrat, kadar seme nismo pravilno prezimili in če je pomlad suha. Bukovo seme se nabira le od lepo raslih dreves, ki so že prekoračila starost 50 let, ker se lastnosti v veliki meri podedujejo. Za podsetev borovega gozda na površini enega katasta, orala se potrebuje do 50 kg bukovega žira. Pred setvijo je priporočljivo gozdna tla malo zrahljati, da bi seme prišlo v neposreden dotik z vlažno humozno zemljo; kjer bujno raste gozdna trava ali drug plevel, je potrebno istega predhodno odstraniti.

Na sličen način izvršimo setev gabrovega semena. Tudi to seme dozoreva v jeseni in začne odpadati novembra. Kaljivost traja dve do tri leta. Gabrovo seme, ki smo ga posejali n. pr. letos spomladi, vzklje še le navadno drugo spomlad. Od stotek kaljivosti je tudi 60; za podsetev enega kat. orala borovega gozda potrebujemo do 10 kg semena. Tudi to seme je nabirati le od lepo raslih dreves v starosti od 35. leta naprej, ker je le takšno seme polnovredno. Setev se izvrši v male plitke jamice, v katere se vrže dve do tri semenke, ki se jih nato malo pokrije z zemljo. Jamice je napraviti v bolj razredčenih krajih borovega gozda v majhnih skupinah v medsebojni razdalji največ enega metra.

Saditev: Dočim je uspeh gabrovih sadik pri pravilni in pravočasni izvršitvi skoraj vedno zadovoljiv, je saditev bukovih sadik navadno manj uspešna, ker slednje sadike trpe mnogo bolj od spomladanskih

mrazov. Bukove in gabrove sadike, prve dvoletne, druge triletno, navipljemo v gozdu v rani spomladi, ko je mraz že popustil in je gozdna zemlja nekoliko razmehčana po dežju. Te vrste sadik naše gozdne drevesnice namreč ne vzgajajo, ker jih lahko nabereмо vsako množico v bukovih odnosno v gabrovih gozdih. Paziti je treba, da se koreninice preveč ne potrgajo. Ker je uspeh saditve mnogo odvisen od stanja korenin t. j., ali so še dovolj vlažne ali pa so se že deloma posušile, je sadike čimprej spraviti na stalna mesta v gozdu. Sadi-tev je izvršiti tako, da pridejo ko-reninice zopet v svojo prvotno na-ravno lego. Sadi se v skupinah, sa-dika od sadike največ v medseboj-ni razdalji enega metra.

Pri bodočem grabljenju stelje je seveda paziti na sadike in ker se kmetovalec ne more odpovedati ce-lotni gozdni stelji, se zaradi tega priporoča, da se podsejatev odno-sno podsaditev borovih gozdov iz-

vrši v etapah; gozd naj se razdeli vsaj na štiri dele in vsako leto se podseje le ena četrtina, na kateri se seveda skozi več let ne sme izkori-ščati gozdna stelja in sicer vse do-tlej, dokler sadike ne odrasejo v do-voljni meri. Čim starejše postanejo sadike, tem več rabijo svetlobe; za-to je polagoma začeti z redčenjem borovega gozda. S pospeševanjem rasti bukev in gabrov si bomo polagoma ustvarili mešan borov in bukov odn. gabrov gozd in sicer v takšni meri, kakršen je pač potre-ben lastniku gozda. Najboljša je mešanica v skupinah, kakor to pri-roda sama dela, ker se v takšnih skupinah razvijejo najlepša debla.

Ker je v gozdnem gospodarstvu že tako, da se sad vsakega dela uživa šele po mnogih letih, bode takšno delo prišlo v korist seveda še-le našim potomcem. Ali enkrat je začeti s tem delom, sicer nam pro-padejo v doglednem času naši čisti borovi gozdovi vsled prekomerne-ga izkoriščanja gozdne stelje.

je živel skoro popolnoma ob svo-jem. Ali ne kaže, da bi spričo dra-ginje in pomanjkanja že sedaj za-čeli misliti, kaj se da vse doma iz-koristiti in kaj nadomestiti.

Pred nekaj dnevi sem govoril z izkušenim javnim nameščencem. Mož mi pravi, da je že preuredil način življenja v svoji družini. Brez odpora in godrnjanja je šlo. Mesto kofečka je na jedilnem listu mleko, kar je cenejše, bolj zdravo in izda-tno. Uvožene kolonialne robe sko-ro ne bodo več uporabljali. Dalje mi pripoveduje, da se izven svoje službe ne zanima prav za nič drugega kakor za kos njive. V na-jem bi rad vzel nekaj zemlje. Zem-lje lačen gospod bi mu rekel! Da, da, sveta je zemlja in srečen kdor jo ima v času pomanjkanja, pravi družinski oče. Kmet je po mnenju tega gospoda zavidanja vreden sre-čnež, saj živi in umre na svoji zem-lji. Gospod mi je dalje pravil, kaj vse se da doma pridelati. Na de-želi vedo in znajo še več, kot v me-stu, treba je le zbrati in obelodani-ti kar se vidi, da bi moglo v praksi koristiti. Ali ni užitek brati Gori-čanove nasvete? In zakaj? Zato ker niso le poljudno pisani, ampak tu-di praktično preizkušeni. Veliko je dobrega blaga na kmetih in prav je, da ga poiščemo. Vsak kraj ima ne-kaj svojstvenega za kar povsod še ne vedo.

Naj mi bo dovoljeno, da prične-mo s popisom praktičnega recepta o izdelovanju mila v domačnosti. Priprava mila na deželi ni sicer nič novega, vendar je vprašanje, kako in kakšno milo se lahko izdela. Gos-podinja, ki mi je povedala njen način izdelave, je stara praktičar-ka. Njen izdelek je našel odjemal-ce pri poznanih dobrih pericah in gospodinjah.

V lonec nalijemo 4—6 l vode, na-to dodamo 6 kg loja, 1 kg lužnega kamna, 1 velik zavitek »Radiona« in 15 dgk kolofonije. Lonec posta-vimo na ogenj in kuhamo dokler se loj ne raztopi. Sedaj prilijemo še 10 do 12 l vode in kuhamo dalje 4 ure. Pol ure pred koncem ku-hanja vlijemo v lonec še pol litra boljšega terpentina. Ko se masa vle-če podobno lepilu, jo razlijemo v oblikovala. Ko se shladi odnosno dobro strdi, jo razrežemo v primer-ne kose.

Naš izvoz lesa.

V mesecu decembru 1939 je znašal naš izvoz lesa 193.204 tone (decembra 1938 117.648 ton) za 163.9 (93.6) milij. din, kar kaže, da se je naš izvoz lesa povečal po količini za 64.22%, po vrednosti pa za 75.1%.

Skupno je znašal naš izvoz lesa v lan-skem letu 1.299.455 ton za 1.121.2 milij. din, dočim je leta 1938 znašal samo 1 mi-lijon 15.399 ton za 891.1 milij. din, kar ka-že, da se je izvoz po količini povečal za 27.97%, po vrednosti pa za 25.82%.

Od skupnega izvoza lesa je šlo lani 684.8 (569.4) milij. din ali 61.07 (63.89) % vsega našega izvoza lesa. Izvoz v devizne države je narastel od 321.7 na 436.4 milij. din, odn. od 36.11 na 38.93% vsega izvoza.

Podrobna statistika kaže, da se je zmanjšal naš izvoz lesa lani v Nemčijo, Alžir in Maroko, dočim je narastel izvoz v

vse ostale države. Naslednja tabela nam kaže vrednost izvoza v zadnjih dveh letih (milij. din):

	1938.	1939.
Italija	191.3	301.5
Nemčija	229.9	115.9
Anglija	122.0	123.6
Madžarska	175.8	115.9
Grčija	44.2	55.4
Argentina	37.8	47.5
Egipt	16.3	44.8
Švica	9.5	33.6
Protektorat	18.7	29.3
Belgija	6.9	22.5
Nizozemska	24.2	26.3
Albanija	6.2	23.3
Francija	9.8	17.6
Tunis	11.4	16.1
Palestina	9.1	15.2
Maroko	13.8	13.7
Alžir	12.3	10.1

Gospodinjstva.

Zavarujmo se pred draginjo in pomanjkanjem!

Pavlica

Čeprav se odigrava vojna daleč od nas, čutimo tudi mi njene po-sledice. Draginja narašča, gotovih potrebščin se skoro ne dobi več, ali pa jih dobivamo v zmanjšani meri. Kdor je živel med svetovno vojno na nakaznice, s katerimi je dobival razne nadomestke, postaja

že sedaj pozoren. Poskušal se bo izogniti surogatom in si pripravil ali pridelal sam marsikaj doma. Naš kmet se je še kar dobro osa-mosvojil od izkoriščanja po raznih brezvestnih špekulantih. V zadnjem času svetovne vojne je pripravljaj mnoge potrebščine doma, tako, da

Zadružništvo.**Redne skupščine gospodarskih zadrug.**

Dr. Srečko Goljar

Po novem zakonu o gospodarskih zadrugah, ki se mu morajo vse obstoječe zadruge podrediti do jeseni letošnjega leta in po katerem edinem se nove smejo ustanavljati — vrši redna letna skupščina važna opravila. Najvažnejše je pač nadzorstvo nad gospodarstvom.

Redna skupščina je obvezna v večih pravicah: mora biti izvršena v določenem času, predmeti sklepanja so ji točno določeni in ne morejo biti opušteni, četudi bi pravila ali organi zadruge to pripuščali.

V tem članku se obravnava celotno vprašanje o sklicanju, poteku in sklepih redne skupščine, pravicah članov, dolžnostih organov in vobče stvareh, ki se v zvezi s tem morejo pojavljati.

I. Kdo sklicuje redno skupščino?

Sklicanje so dolžni opraviti sledeči upravičenci:

1. Najprej upravni odbor (§ 30/2 z. z. (§ 15/1), 2. Če ta ne vrši svoje zakonite dolžnosti, stopi na njegovo mesto nadzorni odbor (§ 30/2, § 23/1zz), 3. Ako tudi nadz. odbor ne posluša zak., vrši to pravico revizijska zveza, pri kateri je zadruška včlanjena. Glede zadruge, ki je pri večih takih zvezah, imajo vse te zveze pravico sklicanja po načelu prvenstva. Velja pa tudi načelo, da se sme vsak upravičenec poslužiti svoje pravice za sklicanje tudi po prekoračenju zakonitega roka vse dotlej, dokler naslednji ni uporabil svojega prava (§ 30/2 z. z.)

4. Izven teh organov zadruge in revizijske zveze smejo tudi zadržni člani sami sklicati skupščino, ki pa se formalno ne šteje za redno, čeprav je predmet njenega sklepanja prav tak, kakršnega nujno rešuje redna skupščina. (§ 30/4 z. z.) Predlog, ki ga v pisni obliki mora predložiti upravnemu odboru najmanj ena desetina ob dotičnem času obstoječih zadržnikov, naj navede razlog sklicanja in dnevni red. Upravni odbor mora sklicati tako skupščino in če je ne skliče, smejo zadržniki na enak način zahtevati to od nadzornega odbora. Ako končno tudi ta odbor ne ustreže zahtevi, se obrnejo isti zadržniki na sodišče, ki jim mora ob formalni pravilnosti njihovega postopanja dati odobrenje za sklicanje

skupščine neposredno po njih samih.

II. Rok za sklicanje in izvršitev skupščine.

1. Po svoji bistveni svrhi je redna letna skupščina predvsem poklicana, da pretehta in presodi preteklo poslovanje. Zato predstavlja konec prejšnjega poslovnega leta hkrati **začetni rok** za dobo, v kateri se mora ta preizkus izvršiti. **Šest mesecev** namreč po preteku poslovnega leta mora biti izvršena skupščina, ki ocenja gospodarstvo prešle dobe. Rok za opravo te skupščine je v pravilih lahko predviden krajši; vsekakor pa mora ta rok v pravilih biti omenjen. (§ 30/1, § 5-1/13, § 57 z. z.)

Poslovno leto se načeloma sklada s koledarskim letom. Krajše kot 12 mesecev ne more biti, ni pa treba, da se začne 1. januarja ali konča 31. decembra, lahko sega od 1. 6. do 31. 5. drugega leta. Podaljšati ga je mogoče le tedaj, če pade pričetek zadržinega poslovanja v drugo polovico leta, v katerem primeru se sme ta del združiti s prihodnjim celim letom v eno samo poslovno dobo (§ 57/2, 30/1 z. z.)

2. Med dnem, ko se objavi vabilo na skupščino in dnem skupščine same mora preteči najmanj **sedem polnih dni** (§ 31/5 z. z.) Če je objavljeno vabilo primeroma 1. maja, sme biti občni zbor najzgodneje 9. maja, ker se prvi dan ne šteje (§ 9/7 z. z.) Pravila lahko določijo daljšo sklicevalno dobo.

Skupščina mora biti tako pravočasno sklicana, da se v roku 6 mesecev po preteku poslovne dobe tudi dejansko izvrši in konča.

3. **Nadzorni odbor** pridobi pravico sklicanja, čim je jasno, da upravni odbor glede na potek časa ne more več določiti takega dneva skupščine, ki bi še padel v imenovani šestmesečni rok. Nadzorni odbor pa mora tedaj, če upravni odbor ne skliče in izvrši skupščine pravočasno, sklicati in izvršiti skupščino nadalje v enem mesecu po onih šestih, torej v **sedmem** mesecu. Pravila ne morejo motiti te pravice nadzornega odbora, četudi bi dovoljevala za sklicanje skupščine dva ali več tedenski ali celo mesečne roke.

4. **Revizijska zveza** ima v odnosu do nadzornega odbora enake pravice, kakor ta do upravnega. Revizijska zveza mora nadalje v **osemem mesecu** po končanju poslovnega leta sklicati in izvršiti redno skupščino.

Kadar je v pravilih redni skupščini odmerjen krajši rok, pričenja seveda roki nadzornega odbora in revizijske zveze od konca dotičnega roka. Če tedaj odredjujejo pravila, da se redna skupščina izvrši do konca marca, jo mora oskrbeti nadzorni odbor v primeru opustitve upravnega odbora najdalje v aprilu (4. mesec) in zveza v maju (5. mesec).

5. Kadar zahtevajo **zadržniki** sklicanje skupščine, jo mora sklicati v roku 15 dni upravni odbor. Pričetek roka pade na dan, ko je prejel pisмено zahtevo zadržnikov. Ob neuspešnosti te zahteve jo mora sklicati nadzorni odbor v 15 dneh od dne, ko mu je bil dostavljen poziv. Ko tudi ta rok poteče brez uspeha, se obrnejo člani na registrsko sodišče. Za člane same zakon ne predpisuje, v katerem roku naj se obrnejo na sodišče in skličejo dovoljeni občni zbor.

III. Formalnosti sklicanja skupščine.

1. **Vabilo na skupščino** mora biti pisμένο. Podpisuje ga, kdor ga skliče; upravni odbor podpisuje kakor sicer; (§ 14/2 z. z.) nadzorni odbor v celoti, če pravila ne odredijo kaj drugega; zadržniki osebno ali po pooblaščenih - zadržnikih ali zakonitih zastopnikih, v kolikor so pravne osebe ali pod varstvom.

2. **Vsebina vabila** je strogo določena; navajati mora kraj in prostor, dan in uro ter dnevni red, ki ne sme biti nikdar brez točke o predlogih in pritožbah članov. Glavni **dnevni red** rednih skupščin pa je sklepanje o: letnih zaključnih računih, uporabi poslovnega prebitka, dopolnitvi poslovne izgube, razrešnici članom upravnega in nadzornega odbora ter končno o volitvi udov teh odborov. (§ 30/1, 29/1, 1, 2 z. z.) Kadar so na dnevnem redu — to je dopustno tudi na rednih skupščinah — tudi druge stvari, morajo biti v vabilu označene, zlasti ako gre za izpremembe ali dopolnitve pravil.

3. **Vabilo se mora razglasiti** v poslovnici zadruge in pa, v kolikor to predvidevajo pravila, še tako in tam, kakor predpisujejo (v listih, na občini, s posebnimi vabili). Čim

se objava ne vrši samo z razpoložitvijo v poslovnici, morajo vsi ostali načini biti tako pravočasno opravljeni, da tudi od objave po zadnjem načinu ne preteče manj kot sedem polnih dni ali več, če je v pravilih za sklicanje odredjena daljša doba (§ 31/2. 3 z. z.).

Vabljenje zadrušnikov posamez potom pošte ali po odposlancu ali s pomočjo pole zahteva dosti pažnje, ker je pri takem načinu dana možnost, da je kdo prekasno obveščen. Pri oddaji vabil na pošto se dan oddaje ne more šteti kot začetek sedemdnevnega roka. Za začetek se sme vzeti verjetni dan dostave.

5. Kadar sklicuje skupščino revizijska zveza, sme ta od pristojne občine zahtevati razpoložbo vabila na sedežu zadruga na vidnem mestu (na občinski deski, na prostori, kjer se sicer obešajo razglasi) in objavo na krajevni način (z razglasom pred cerkvijo, občino, šolo). Občina za to ne sme zahtevati plačila (§ 31/4 z. z.).

Nadaljevanje prihodnjič.

Društvene vesti.

Ne čakajmo na tujo pomoč.

I. K.

Kmetijska družba je najvažnejša kmetijska ustanova med Slovenci.

V preteklem stoletju pa je bila sploh edina organizacija, ki je z velikimi uspehi širila strokovno izobrazbo med našim kmetijskim ljudstvom. Vsa odgovornost in iniciativa je slonela na njej, ker takrat še ni bilo kmetijskih šol in kmetijskih strokovnjakov, ki so pozneje vzgajali kmetijski naraščaj.

Kar se tiče naprednega kmetovanja, smo Slovenci prav gotovo med prvimi v državi. Iz naše revne zemlje iztisnemo s svojo pridnostjo in skrbnostjo toliko kakor malokdo. S tem pa ni rečeno, da smo že na višku in glede napredka že pri kraju. Mnogo nam še manjka in veliko predelov v Sloveniji je v tem pogledu v zaostalosti, ker se še držijo starega načina obdelovanja in ne upoštevajo pridobitve znanosti, ki je prav v kmetijstvu napravila pomemben preokret. V kolikor pa smo v splošnem napredovali, je gotovo velik del zasluge Kmetijske družbe, ki je z živo in pisano besedo prva začela dramiti slovenskega kmeta.

To je bilo pred več desetletji silno važno delovanje. V tistih časih ljudje niso poznali nadprodukcije kontingentov in drugih težav pri vnovčevanju svojih pridelkov. Čim bolj je bil kmet strokovno usposobljen, priden in podjeten, več je pridelal in zato tudi več prodal! S svojo usposobljenostjo so si kmetje v tistih časih kolikor toliko ustvarjali blagostanje.

Pozneje, zlasti po svetovni vojni, je postalo vse drugače. Iz leta v leto je postajala važnejša druga plat gospodarskega udejstvovanja, namreč kmetijska trgovina. Zato ni

zadoščalo le napredno kmetovanje v produktivnem smislu, temveč tudi možnost vnovčevanja pridelkov.

Kakor znano, so mnoge države pričele uvajati nov sistem avtarkije, ki je stremel za tem, da so postale čim bolj neodvisne od uvoza iz drugih držav. S tem so bile udarjene zlasti agrarne države, ki so navezane na izvoz kmetijskih produktov. Razume se, da je med temi tudi naša država.

Radi teh razmer so se pri izvozu in s tem tudi pri prodaji kmetijskih produktov pojavile razne težave. V zvezi s tem se je večala kriza, kmetijski proizvodi se niso mogli vnovčevati in če so se, je bila cena tako nizka, da ni odgovarjala stroškom pridelovanja. Te stvari so naši kmetje težko občutili in jih imajo v slabem spominu že nad deset let.

Vsak izvoz se vrši na podlagi trgovskih pogodb, ki jih med seboj sklepajo razne države. Kdo pa izvažajo? Posamezni producenti, to je kmetje, ne morejo, pač pa trgovci in v zadnjem času, kar je zelo pomembno, tudi zadruga kot organizacije kmetov, zlasti tiste, ki so velike in močne kakor je Kmetijska družba. Vsi izvozniki pa se morajo seveda ozirati na trgovske pogodbe in na tozadevne pogoje in izvažati takšne vrste, količine in kvalitete produktov, kakor jih določujejo pogodbe.

Kmetijska družba je prva spoznala, da je radi nastalih razmer potrebno preusmeriti ali pravilneje razširiti svoje delovanje. Kajti ni več zadoščalo, da bi v takih okoliščinah še nadalje posvečala edino skrb in delovanje le strokovni izobrazbi kmetov, temveč so za njo

nastopile nove in še težje naloge, kako pomagati in čim bolj vnovčevati kmetijske pridelke.

Da pa bi lahko izvrševala te nove dolžnosti, se je morala Kmetijska družba preosnovati iz društva v zadrugo, to je na širšo osnovo. Zadruga oblika gospodarske organizacije je tudi drugače najbolj zdrava in tudi prikladna za malega človeka. To nam je že v mnogih slučajih pokazala preteklost in primer Kmetijske družbe, pri kateri se vpliv na trgovino kmetijskih proizvodov in zlasti na cene vedno večja.

Napačno pa bi bilo, če bi člani, slovenski kmetje, samo čakali na pomoč Kmetijske družbe. Potem od nje ne bodo imeli zaželenih koristi, kar je popolnoma naravno in razumljivo. Te bodo dosegli samo takrat, če bodo z njo sodelovali in v vseh primerih podpirali njena stremjenja. Zato jo morajo obveščati v vseh slučajih, kjer bi bila njena intervencija potrebna in koristna. Njej bomo ponudili v nakup svoje pridelke in proizvode in zopet bomo samo pri Kmetijski družbi kupovali vse potrebščine, ki jih potrebujemo za domače gospodarstvo.

Iznešene stvari pa zadevajo mnogo bolj podružnice, zlasti pri prodaji, kakor pa posamezne člane. Saj je razumljivo, da je nakup mogoč le v množini, ki jo zmorejo le podružnice, redkokdaj pa njeni posamezni člani.

Kmetijska družba kot centrala je potem takem v marsičem odvisna od podružnic in njihovega poslovanja, te pa zopet od poslovanja centrale in od podjetnosti in sposobnosti njenega vodstva.

Tam, kjer so podružnice žive in delavne, lahko mnogo koristijo svojim članom. Naj bo pri nakupu galice, umetnih gnojil, strojev in drugih potrebščin in zopet obratno, pri prodaji raznih proizvodov. V tem primeru zamenjajo podružnice posredovalca, mešetarja in trgovca in prihranijo članom lepe denarne zneske.

Ker je torej delovanje kmetijskih podružnic za naš gospodarski napredek velike važnosti, zato skrbite povsod, da bodo delovale tako, kakor zahtevajo interesi članstva. Uspehi pa so v največji meri odvisni od sposobnega vodstva. Če jo upravljajo pametni in podjetni ljudje, je lahko vsaka podružnica pravi blagor za tiste kraje. Saj imamo nešteto primerov, slabih in dobrih, kjer je vodstvo brezbržno,

podružnica životari, ne deluje in zato nimajo od nje člani prav nobenih koristi. Tam je ljudem nesmiselno pripovedovati o njeni važnosti in pomembnosti zadrug za našega kmeta. Drugačna pa je slika v tistih krajih, kjer podružnica dobro deluje. Prav nič nam ni treba govoriti in priporočati, člani že sami vedo, kako in kaj, če samo imenujete kmetijsko podružnico.

Tako bi moralo biti povsod. Koliko se da kljub težkim časom pomagati našim ljudem. Zato pa ne smemo pričakovati pomoči le od drugod, ker potem bomo čakali vedno zastoj.

V zimskih mesecih je najlepša prilika, da se pobrigamo za takšne stvari, ko poljsko delo počiva in nam preostaja nekaj več časa za javno delovanje. Člani nedelujočih podružnic naj se pobrigajo, da se delovanje oživi! Zahtevajte sklicanje občnega zbora, izvolite v vodstvo agilne može in fante, ki bodo razumeli, zakaj je ustanovljena kmetijska podružnica, kakšen namen in dolžnosti ima. Zavzemite se za red, ki je predpogoj za uspešno delo! Potem pa bodite v stalnem stiku s centralo, ki vam bo vedno pomagala, zlasti tam, kjer vaše moči ne bi zadostovale. Takrat šele boste uvideli in spoznali smisel obstoja kmetijske podružnice, ki bo pospeševala gospodarstvo vašega kraja. Le na ta način bo lahko opravičila vsaka kmetijska podružnica svoj obstoj!

Občni zbori podružnic.

Vabilo k letnim občnim zborom podružnice Kmet. družbe v Ljubljani r. z. z. o. z.

Spored:

1. Poročilo odbora, predlogi in volitve funkcionarjev v smislu pravilnika, zlasti §§ 2, 3, 6, 7, 8, 9 in 10.
2. Slučajnosti.
3. Predavanje in slično.

Dne 25. februarja 1940:

Podružnice: **Stražišče** ob 15. uri pri načelniku Rožmanu Pavlu; **Braslovče** porani sv. maši v šoli; **Gornja Ponikva** po sv. maši v šoli; **Škofljica** ob 15. uri v šoli; **Gor. Logatec** ob 10. uri v ljudski šoli; **Dobrova** ob pol 8. uri v prostorih člana Suha-dolca Franca na Dobravi št. 67.

Dne 3. marca 1940.

Podružnice: **Leskovec v Halozah** ob 8. uri v gostilni Pinterič; **Tribuče** ob 14. uri v šoli; **Mošnje** ob pol 15. uri pri načelniku Pogačniku Jakobu, Otoka 23; **Dobrova pri Kropi** po 10. sv. maši v šoli; **Duplje** ob 15. uri v šoli; **Šmartno ob Paki**

po prvi sv. maši v mali dvorani našega »Doma«; **Škocijan** ob pol 8. uri v prostorih g. Grobevnika v Škocijanu; **Veržej pri Ljutomeru** ob 8. uri v šolskih prostorih. **Bohinjska Bistrica** 3. marca ob 8. uri v šoli Boh. Bistrica; **Sv. Lenard** v Slov. Goricah ob 8. uri v gostilni Fr. Potočnika.

Dne 10. marca 1940.

Podružnice: **Stare Fužine** ob 13. uri v prostorih »Sirarne«; **Grahovo** po 9. sv. maši v šoli; **Trbovlje** ob 8. uri v šoli Trbovlje II.

Gospodarske vesti.

Tržno poročilo.

Zadnji teden so bili gospodarstveniki vsega sveta zelo nemilo presenečeni vsled naglega pada cen vsem sirovinam, posebno pa žitaricam na svetovnih trgih izven Evrope. Pričakovalo se je namreč na splošno, da bodo cene narasle, a sedaj je postalo jasno tudi največjemu optimistu, da ni več izgledov, da bi se nadaljevalo naraščanje cen iz jeseni preteklega leta.

Svetski trg ni enoten, kot smo že naglasili in cene so za isto blago na posameznih tržiščih zelo različne. Tako je pri žitih vplivala bogata žetev ponekod na južni poluti in ugodni izgledi na dobro žetev na severni. Toda stalno padanje cen se ne more pojasniti z gornjimi razlogi, temveč je treba upoštevati tudi vzroke, ki izhajajo iz situacije po šmesečni vojni v Evropi. Angleška blokada je popolnoma ustavila trgovino ne samo med angleškim imperijem in Nemčijo, temveč tudi med nevtralnimi državami in Nemčijo. V nekaterih državah (Brazilija, Argentina, Kanada in Zedinjene države Sev. Amerike) so velkanske zaloge raznih sirovin, ki ne najdejo kupca.

Danes še ne moremo govoriti o pravi vojni, temveč o vojni pripravljenosti. Sicer se tudi v tem stanju troši več kot v normalnem, toda dokler ne moremo trditi, da so se posejane površine zmanjšale, temveč prej povečale, tudi ta večja potrošnja še ne povzroča krizo v oskrbi. Nekatere države, katere so do sedaj proizvajale samo neke sirovine (Egipt), so začele sejati tudi druge, ki jih rabijo za lastno oskrbo in so jih dosedaj uvažale. Pašniki in parki se na Angleškem preoravajo in spreminjajo v njive, tako da bo ta država v bodoče več proizvajala kot v miru. Potrošnja žit v privatnem gospodarstvu pa je manjša, saj čitamo dnevno o omejevanju, ki ga nalagajo svojemu prebivalstvu razne države. Znano je tudi, da so se vse države že nekaj let pripravljale na vojno in zaradi tega polnile svoje magazine z rezervno hrano za slučaj vojne. Od teh rezerv trošijo sedaj le vojskujoče se države, med tem ko v drugih ne. Končno se stavljajo tudi temu kupičenju rezerv

Dne 25. marca 1940.

Podružnica **Loka pri Zid. mostu** ob 9. uri v dvorani izobraž. društva.

Dne 30. marca 1940.

Podružnica: **Sv. Lovrene na Pohorju** ob 16. uri v društvenem domu.

Dne 7. aprila 1940.

Podružnica za **Mokronog in okolico** v St. Rupertu na Dolenjskem ob 15. uri pri načelniku g. Zupaniču Francu na Rakovniku.

gotove meje in ako bo takšno stanje, kot vlada sedaj, še dalje časa trajalo, nekatere države ne bodo več vedele, kaj početi z žitom in drugimi pridelki.

Pšenica: Tendence na domačem trgu je čvrsta in ni izključeno, da bo večje povpraševanje vplivalo na porast cene. V Potisju se pšenica plačuje po din 202 do 205, v ostalih krajih od 190 do 200 din. Izvozna pariteta po notacijah v Chicagu znaša preračunana na bazo Novi Sad din 136.30, iz česar se vidi, koliko je cena na domačem trgu višja.

Moka: Cena moki se ni spremenila in se zanjo plačuje din 297.50 do 307.50. Povpraševanje je slabo.

Koruza: Tudi pri koruzi so cene zelo čvrste. Sušena koruza se plačuje po din 136, času primerno suha pa po din 125 do 126 za 100 kg pariteta Indijca. Kupujejo jo predvsem za pitanje svinj za izvoz. Precej je je nakupila tudi Direkcija za prehrano, ki jo pošilja v pasivne kraje. Naši bano-vini je za prevoz te koruze na razpolago nekaj sto brezplačnih vozovnic.

Ječmen: ozimni se plačuje po din 172.50 do 175, nakladalna postaja v Bački in Sremu.

Oves: temu je cena 151 do 153 fco. na nakladalna postaja.

Krompir: Vsled visokega snega in močnega mraza je trgovina s krompirjem precej zastala. Z nastopom toplejšega vremena je povpraševanje nekoliko naraslo. Vsled mraza je mnogo krompirja zmrzlo v kletih in podsipnicah. Koliko znaša ta škoda, se še danes ne more reči, po trditvah prizadetih naj bi bila zelo občutna. Zaradi tega so tudi cene narasle in se zahteva od din 150 do 180 za 100 kg, različno po kakovosti blaga. Slavonski krompir je za 20 do 30 odstotkov cenejši. Opaža pa se, da je letos potrošnja krompirja manjša kot druga leta, ker se prebivalstvo prehranjuje z drugo hrano.

Živina: Protest zadrug in izvoznikov, da bi smela samo klavnična industrija izvažati živino v zaklanem stanju v Nemčijo o čemer smo poročali v zadnjem »Kmetovalcu«, je bil uspešen ter je minister tr-

vih vej in stebila. Če ga oberemo, koristimo drevesu, ker na ta način pomagamo do boljše rasti. Tudi od sadnega drevja se mah s pridom vnovči. Stokovnjaki vedno priporočajo, da vsako leto očistimo drevesa, ker bodo po čiščenju veliko bujnejše uspevala. Nabrani mah posušimo, ga spravimo v vreče in prodamo.

2. Trobentica (Igliček). Od te rastline se proda koren. Ko po obronkih hribov skopni sneg, se kot prva pomladna rastlina pokaže trobentica. Vzamemo motiko, ki ima na drugem koncu ušesa dva roglja. Če ta dva roglja zasadimo v zemljo, dvignemo trobentico s korenino vred iz zemlje, odstranimo list in cvet, tako da nam ostane samo koren. Ker je tega veliko po naših hribih in raste strnjeno v skupinah, lahko v par urah narujemo po več kilogramov. Ko končamo z nabiranjem, vržemo korenine v vodo in jih operemo. Nato pustimo, da se voda odteče in korenine na zraku osuše. Čim se je to uredilo, jih damo na peč, da se hitro posuše, vendar pa pazimo, da vročina ni preveč močna,

ker se lahko sežgejo, oziroma spečejo. Če so korenine pravilno suhe, imajo pri prelomu lepo blede-rumeno barvo in prijeten vonj.

3. Omelje (Omela, ptičji lim). Vidimo ga po smrekovih gozdovih, (hojah) večkrat tudi na hrastu, kako sedi med vejami, kakor veliko ptičje gnezdo. Nabiramo skupno listje in vejice. Pred sušenjem pa se mora debelejši del veje odstraniti do prvega kolena. Tudi jagode je priporočljivo odstraniti, ker se nerade sušijo, to pa radi tega, ker vsebujejo gumi in smolo. Zato omelje tudi imenujejo ptičji lim. Suši se na peči. Ker pa pri hitrem sušenju omelje rado porjavi ali celo počrni, je priporočljivo, da se v topli sobi naveže žica ali vrstica pod stropom od stene do stene. Nanjo se obesi posamezne vejice, vendar pa ne eno na drugo, ampak eno zraven druge. Tako bomo omelje hitreje posušili in bomo dobili zdravo in lepo zeleno kvaliteto. Marsikdo misli, ko jemlje omelje z vrvice, da je preveč suho in ga zato spravi na vlažen prostor. Vendar

pa je bil še vsak razočaran. Stvar je v tem, da vsako zelišče, pa naj bo še tako suho, v vreči popusti. Omelje pa še posebno, ker vsebuje zgoraj omenjene snovi. Zato se mora še po sušenju, dva do tri dni, držati v vreči na toplem in suhem prostoru, ker se sicer lahko pokvari.

(Konec prihodnjic)

Kmetijsko-šolski vestnik

Dvodnevni tečaji.

Dvodnevni tečaj za sajenje, oskrbo, gnojenje in precepljanje sadnega drevja se vrši dne 4. in 5. marca t. l. na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je teoretičen in praktičen ter traja vsaki dan od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Za hrano in prenočišče skrbijo udeleženci sami.

Tečaj za zatiranje škodljivcev in bolezni ter škropljenje sadnega drevja se vrši dne 12. marca t. l. na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj traja od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Za hrano skrbijo udeleženci sami.

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

$\frac{1}{32}$ strani = Din 50 + Din 3.— ogl. takse
 $\frac{1}{16}$ " = " 100 + " 7.50 " "
 $\frac{1}{12}$ " = " 150 + " 7.50 " "

$\frac{1}{8}$ strani = Din 200 + Din 15.— ogl. takse
 $\frac{1}{4}$ " = " 400 + " 30.— " "
 $\frac{1}{2}$ " = " 800 + " 30.— " "

1 cela stran = Din 1600.— + Din 60.—
 ogl. takse
 (26 × 20 cm = 520 cm).

Priloge listu se računajo za vsakih 1000 komadov 100 Din.

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, vsaka beseda 50 par, najmanj 10 din in 3 din ogl. taksa.

Upravištvu ne prevzame posredovanja. Vsakega 12. v mesecu se zaključijo sprejemanje oglasov za prihodnjo številko.

Ernst Osiander, Guštanj

priporoča za spomladansko setev svoja zanesljiva semenska žita. Pšenico, pridelek leta 1939 — 31 q na ha, rž 28 q na ha, ječmen 27 q na ha, oves 26 q na ha, krompir 140 do 300 q na ha. Oves in ječmen sta zanesljivo razkužena. —8

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani

izplačuje nove vloge dnevno v vsaki višini ter daje kmetom ugodna posojila.

Posetite kavarno „TABOR“ v Ljubljani

Lepega žrebca

21 mesecev starega, višina 158 cm, prsna mera 172 cm, ima na prodaj Janez Varl na Češnjici pošta: Podnart. —11

Brzoklepalnik

dobro ohranjen, kupim. Lenarčič, Podgora 14, pošta: Št. Vid nad Ljubljano. —10

Naročite knjižico »Špargelj«

ki Vas pouči, kako treba to povrtno saditi in gojiti. Naročila sprejema: Josip Štrekelj, Ljubljana, Zvonarska 11. Cena din 4.— tudi v znamkah. —9

Cepljene trte

korenjake, ameriške ključice, sadna drevesa, tudi pritličan, oddaja v izvrstni kvaliteti: Drevesnica Gradšnik, Šmarjeta pošta: Celje. —13

POCENI NAPRODAJ!

Več strojev: Dürkopp, Adler, Pfaff, Singer, Westa in drugih popolnoma novih ženskih, krojaških, čevljarških itd. (stare vzamemo v račun) pri

„PROMET“ v Ljubljani, nasproti Križanske cerkve.

Kmetijska družba v Ljubljani

kupuje:

Češmin lubje od korenin, šipak jagode, češmin jagode, podlesek koren. Vse blago mora biti suho in zdravo od zadnje bire.

Prodaj več letnikov

»Sadjar in vrtnar« »Der obstzüchter« »Illustrierte Flora«. Dopise na: Matilda Trenz, grad Draškovec, pošta: Šent Jernej, Dolenjsko. —7

Špedicija Turk Ljubljana

prevzema:

OCARINJENJE

vsakovrstne robe hitro in po najnižji tarifi. Vse informacije brezplačno. Telefon interurban 24-59 Vilharjeva cesta 33 (nasproti nove carinarnice).

PREVAŽANJE

vsakovrstnega blaga v Ljubljani in izven. Ljubljane z vozovi kakor tudi z avtomobili. Telefon interurban 21-57. Masarykova cesta 9 (nasproti tovarnega kolodvoza).

Oskrbnik

z večletno prakso, vojaščine prost. samski, vesten, marljiv in pošten, absol. kmet. šole, išče primerno službo na živinorejskem posestvu, kjer bi lahko ostal za stalno. Dopise na upravo lista pod »Zaupanje« 60.

Zamenjam kobilo

6 letno, za dobro molzno kravo. Prodaj 2 voza (zapraviševka) ali pa zamenjam za dolensko vino. Pojasnila daje Kmetijska podružnica v Trbovljah. —12

Cepljene trte

V veliki množini različnih vrst, na običajnih podlagah, krasno razvitih, nudi l. trsničarska zadruga v Sloveniji, pošta Juršinci pri Ptuj. Ceniki zastoni. —9

Cepljene trte

Zametova črnina, rdeča kraljevina, laški rizling, zeleni silvanec, bela in rdeča žlahtina itd. prvovrstne po najnižji dnevni ceni nudi: Trtnica Ferle Janko, Studenci—Jagnjenica, pošta: Radeče pri Zid. mostu. —5

KREDITNI ZAVOD ZA TRGOVINO IN INDUSTRIJO

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50

Telefon št.: 37-81, 37-82, 37-83, 37-84, 37-85

Brzajavni naslov: KREDIT LJUBLJANA. — Podružnica Beograd, Uzun Mirkova ulica 10. Telefon št.: 29-154. Brzajavni naslov: KREDIT BEOGRAD

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic, kuponov, nakazila doma in v tujino, safe-deposits itd.

„SLAVIJA“

jugoslovanska zavarovalna banka d. d. v Ljubljani

ZAVAROVANJA; požar, vlom, šipe, nesreče na potovanju, zakonita odgovornost, transport, razna zavarovanja avtomobilov, na življenje, posmrtnine i. t. d., prevzame po ugodnih pogojih.

Centrala v Ljubljani

Lastno poslopje. Telefon 21-76 in 22-76. Gajeva ulica 2.

POMLADANSKI DUNAJSKI VELESEJEM

SE VRŠI

10. — 16. MARCA 1940

TEHNIČNI VELESEJEM DO 17. MARCA

Poljedelski stroji, stavbarstvo, stroji in orodje, tehnične ureditve, industrijski proizvodi, nemški industrijski polfabrikati, »hiša mode«, modna industrija, umetni obrt itd.

Vse informacije se dobijo pri počastnem zastopniku za Banovino Hrvatsko in dravsko banovino:

J. Kulhanek, ZAGREB, Illica 9, tel. 24307

in pri generalnem zastopniku za kraljevino Jugoslavijo: H. Pfannenstill, BEOGRAD II., Brankova 8, tel. 30881

Obiskovalci Dunajskega velesejma dobijo posebne popuste na železnica kraljevine Jugoslavije in na nemških državnih železnicah.

Važno za osnovne in kmetijske šole!

Kmetijska družba v Ljubljani je založila 6 stenskih slik od trav, detelj in raznih krmskih rastlin v velikosti 70 x 50 cm s primernim obešalom in okvirom. Slike so umetniško izdelane po naravi v barvah in služijo kot izborno učilo za spoznavanje naših glavnih krmskih rastlin.

K vsaki seriji se doda po ena knjižica s kratkim popisom vsake rastline. Vseh šest slik s knjižico in poštnino vred stane Din 100.—.

Priporočamo takojšnjo nabavo tega učila, dokler je še v zalogi, ker bo vsakemu učitelju služilo kot dober pripomoček pri pouku.

Za vsakega poljedelca!

Arzokol

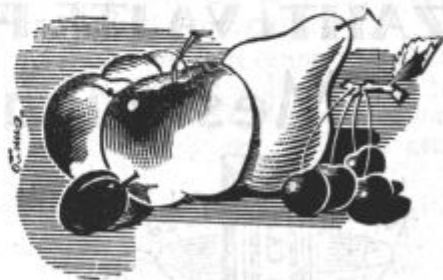
za uničevanje jabolčnega zavijača, grozdnega molja in sploh vseh zajedavcev, ki nagrizujejo zelene dele rastlin.

Polibarit

zelo pripravno žvepleno sredstvo za zatiranje: škrlupa (fusicladije) na jablanah in hruškah, luknjičavosti listja, rdečega pajka, gnilobe, akarinoze vinske trte in dr.

Morbafin

nikotinsko sredstvo za zatiranje listnih bolhačev, krvavih listnih uši, rdečega pajka in gosenic.

Brezplačna navodila daje firma: **IVAN VIRANT, Žalec** in

»Zorka«

Beograd — Francuska 9

Zaupajte denar domačemu zavodu!

Kmetški hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neom. zav.

v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1

Telefon št. 28-47. — Brzjavlj: »Kmetški dom«. —
Račun pošt. hran. 14.257. Račun pri Narodni banki

N o v e v l o g e 4% do 5%
vsak čas razpoložljive obrestuje po

Za vse vloge nudi popolno varnost. Otvarja tekoče račune. Eskontuje menice. Daje kratkoročna posojila. Izvršuje vse ostale denarne posle.

CELJSKA POSOJILNICA d. v. CELJU

je najstarejši narodni denarni zavod v Celju
Vse hranilne vloge, vložene pri

Celjski posojilnici d. d. v Celju

so varno naložene, se ugodno obrestujejo in
se izplačujejo točno v gotovini.

Denar, naložen v domač denarni zavod, donša koristi
vsemu domačemu narodnemu gospodarstvu

Nalagajte svoje prihranke v

Celjski posojilnici d. d. v Celju
NARODNI DOM

Telefon št. 22

Pošt. ček. rač. 10.591

Centrala: Celje, Nar. dom. Podružnici: Maribor, Šoštanj

Najuspešnejše sredstvo za rejo
domače živine je brezdvomno

MASTIN

ki pospešuje rast, odebelitev in omastitev domače,
posebno klavne živine. — Jasen dokaz neprecenljive
vrednosti „MASTINA“ so brezštevilna zahvalna pisma

Cena: 5 škat. 46 din, 10 škat. 80 din

Lekarna TRNKOCZY

Ljubljana - Mestni trg 4 (zraven rotovža)

**Laneno olje, firnež, barve, lake, kit,
lan, tropine**

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne
kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi
najugodnejše kupite pri domačem podjetju

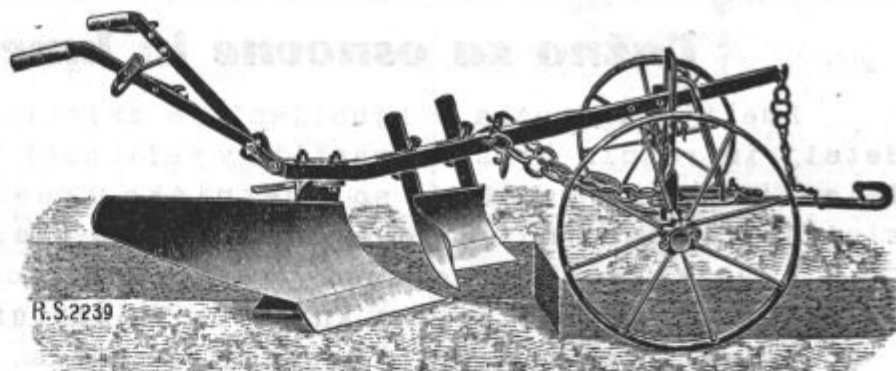
MedićZankl

tovarna olja, lakov in barv

družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIĆ

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem
Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

SACK-ovi plugi so najboljši!

V zalogi pri Kmetijski družbi in njenih skladiščih

ZAHTEVAJTE PRI VAŠEM TRGOVCU „NAŠ ČAJ“! Mešanica domačih čajnih rastlin!

Najboljši nadomestek za inozemske čaje!

Po odobrenju ministrstva socialne politike in narodnega zdravja
v Beogradu z dne 11. maja 1935 l. S. br. 14.004

Naprodaj pri:

KMETIJSKI DRUŽBI r. z. z o. z.
V LJUBLJANI

Izhaja 15. v mesecu. — Cena listu skupno s koledarjem din 25.—; za inozemstvo din 35.— letno. — Posamezna številka din 2.50. —
Uredništvo in upravnštvo je v Ljubljani, Novi trg šte. 3. — Za uredništvo odgovarja: Ing. Ferlinc Bogdan. — Izdajatelj za Kme-
tijsko družbo: Oton Detela. — Tisk Narodne tiskarne d. d. v Ljubljani. — Odgovoren Fran Jeran,